

2011MME116 bijlage 3

Provinciale milieuverordening Utrecht

- Toelichting -

- VOORONTWERP -

Inhoud

Inhoud	2
1. Inleiding	3
1.1. Algemeen	3
1.2. Aanleidingen voor vernieuwing van deze verordening	3
1.3. Opzet van de nieuwe PMV	3
1.4. Wettelijke kader	4
1.4.1. Milieubeschermingsgebieden	4
1.4.2. Reikwijdte van de PMV	4
2. Algemene toelichting - grondwater	6
2.1. Beleidskader	6
2.2. Hoofdlijnen herziening	6
2.2.1. Risico benadering	6
2.2.2. Lastenverlichting en deregulering	7
2.2.3. Aanpassing begrenzingsgebieden	7
2.3. Regelgeving beschermingsgebieden grondwaterwinningen	9
2.3.1. Waterwingebieden	9
2.3.2. Grondwaterbeschermingsgebieden	10
2.3.3. Boringsvrije zones	17
2.4. Bijzondere zorgplicht	18
3. Algemene toelichting - Stiltegebieden	19
3.1. Achtergrond, historie en beleid stiltegebieden	19
3.2. Wijzigingen regelgeving	20
3.2.1. Aanwijzing en begrenzing stiltegebieden	20
3.2.2. Beoordelingsmaat en richtwaarde	21
3.2.3. Gedragsvoorschriften	22
4. Algemene bepalingen	24
4.1. Meldingen en ontheffingen	24
4.1.1. Melding	24
4.1.2. Ontheffing	24
4.2. Vergoeding van kosten en schade	25
4.3. Handhaving	25
4.4. Overgangsrecht	25
5. Artikelsgewijze toelichting	27
5.1. Beschermingsgebieden met het oog op de waterwinning	27
5.2. Stiltegebieden	29
5.3. Meldingen en ontheffingen	30
5.4. Overgangsrecht	31

1. Inleiding

1.1. Algemeen

Op grond van artikel 1.2 van de Wet milieubeheer is de provincie verplicht een verordening ter bescherming van het milieu vast te stellen. Aan deze verplichting is invulling gegeven door middel van de Provinciale milieuverordening Utrecht (PMV). Het voorliggende stuk betreft de toelichting op een geheel herziene en geactualiseerde verordening waarbij alleen de onderdelen grondwaterbescherming en stiltegebieden terugkomen.

1.2. Aanleidingen voor vernieuwing van deze verordening

Doorvoeren nieuw provinciaal beleid

In de vigerende beleidsplannen voor grondwaterbescherming en stiltegebieden is aangekondigd om de milieuverordening op deze onderwerpen aan te passen:

1. De bescherming van gebieden die bestemd zijn voor de winning van grondwater voor de drinkwatervoorziening: de aanpassing van de PMV was aangekondigd in het Provinciale Grondwaterplan 2008-2013;
2. Stiltegebieden: in de Hoofdlijnennotitie uitvoering stiltegebiedenbeleid provincie Utrecht en de bijbehorende Uitwerkingsnotitie uitvoering stiltegebiedenbeleid provincie Utrecht, vastgesteld door Gedeputeerde Staten van Utrecht dd. 25 oktober 2011 (verder samen te noemen Notitie stiltegebieden 2011), wordt het beleid geschetst en is de wens tot aanpassing van de PMV aangegeven.

Aanpassen aan actuele landelijke wetgeving

Ook moet de verordening aangepast worden aan actuele landelijke wetgeving, waaronder de inwerkingtreding van de Waterwet op 22 december 2009 en de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) op 1 oktober 2010.

Overige redenen

Naast die wetgeving spelen er nog andere aanleidingen voor deze vernieuwing:

- De ontwikkelingen in het afvalstoffenbeleid in het Landelijk Afvalstoffenplan (LAP) maken dat er geen behoefte meer bestaat aan een afvalstoffenregeling in de PMV;
- De bestaande regeling in de PMV over bodemsanering is inmiddels opgenomen in landelijke regelingen. Er is geen noodzaak voor een verdere verscherping van deze regels. Dit hoofdstuk in de PMV wordt daarom geschrapt;
- De wens om strikt te kijken naar nut en noodzaak van de provinciale regelgeving (dereguleringsstoets), om daarmee de administratieve lastendruk bij bevoegd gezag en maatschappij zo veel mogelijk te beperken en noodzakelijke regels of instructies zo helder en eenduidig mogelijk te maken;
- De wens om de PMV begrijpelijker en toegankelijker te maken;
- De noodzaak om milieubeschermingsgebieden actueel te maken.

Het gaat bij elkaar om tamelijk veel wijzigingen. Daarom is gekozen om de verordening integraal te herzien en opnieuw vast te stellen. Dit bevordert de overzichtelijkheid van de regelgeving.

1.3. Opzet van de nieuwe PMV

Algemene regels

In de PMV wordt gewerkt met algemene regels en instructienormen en worden het vergunnings- of ontheffingsinstrument en de melding tot het uiterste beperkt. De melding dient daarbij niet als toetsinstrument vooraf, maar als informatiebron voor de handhaving; het maakt gericht toezicht mogelijk.

Nadruk op doelvoorschriften

Gekozen is om zoveel mogelijk op doelvoorschriftniveau regels op te nemen. Er zijn enkele uitzonderingen hierop waarin toch vanwege de behoefte aan duidelijkheid middelvoorschriften zijn opgenomen.

1.4. Wettelijke kader

1.4.1. Milieubeschermingsgebieden

Op grond van artikel 4.9 van de Wet milieubeheer duiden Provinciale Staten in het provinciaal milieubeleidsplan (PMP) gebieden aan waarin de kwaliteit van het milieu of van een of meer onderdelen daarvan bijzondere bescherming behoeft. Het gaat hier om de zogenaamde milieubeschermingsgebieden, zijnde de grondwaterbeschermingszones en de stiltegebieden.

Het PMP bevat beleid dat richting geeft aan provinciale beslissingen met betrekking tot de milieubeschermingsgebieden.

Bij de PMV wordt met dat beleid rekening gehouden. De PMV geeft regels waaraan burgers, bedrijven of andere overheden zijn gebonden. In de PMV worden de in het PMP aangeduide zones en gebieden met behulp van kaarten op een leesbaar schaalniveau vastgesteld.

1.4.2. Reikwijdte van de PMV

Grondwaterbescherming en stiltegebieden

Artikel 1.2 van de Wet milieubeheer bepaalt dat de PMV regels moet stellen:

- voor de grondwaterbescherming met het oog op de waterwinning in bij de PMV aangewezen gebieden (tweede lid, onder a); en
- voor het voorkomen of beperken van geluidhinder in bij de PMV aangewezen gebieden (tweede lid, onder b).

Verder biedt de wet vrij grote ruimte voor een eigen invulling. In deze verordening zijn alleen deze onderwerpen (stilte en grondwaterbescherming voor drinkwater) opgenomen.

Verhouding tot landelijke regelgeving

Veel landelijke regelgeving is (mede) gericht op de bescherming van de bodem en het grondwater. Daarmee biedt zij al bescherming aan het grondwater en is het de vraag of het binnen de beschermingszones nog mogelijk en nodig is aanvullende regels te maken. De redenering is dat, wanneer de landelijke regeling uitputtend is bedoeld en daarmee ook voor de meest kwetsbare situaties (zoals bij grondwaterwinningen) adequate regels heeft gesteld, er dan geen ruimte meer is voor aanvulling in de PMV. Wanneer de landelijke regels niet uitputtend of dekkend zijn om de risico's voor de drinkwaterwinning te beperken of weg te nemen, hebben Provinciale Staten op grond van artikel 1.2 Wet milieubeheer een regelstellende taak.

Verdere grenzen van de verordenende bevoegdheid

Verder zijn er nog drie grenzen aan de PMV:

1. Het is niet toegestaan regels te stellen ten aanzien van de samenstelling of de eigenschappen van producten;
2. Het is niet toegestaan regels te stellen die betrekking hebben op de agrarische bedrijfsvoering in gebieden die door de Minister van Milieu in overeenstemming met de Minister van Landbouw zijn aangewezen;
3. Er gelden restricties voor rechtstreeks werkende regels die betrekking hebben op inrichtingen.

Reden hiervan is het uitgangspunt van de Wet milieubeheer om degene die een inrichting drijft met zo min mogelijk milieuvoorschriften te confronteren. Op dit principe is alleen een uitzondering gemaakt als het gaat om regels ter bescherming van de kwaliteit van het grondwater met het oog op de waterwinning:

- ten aanzien van aangewezen categorieën van inrichtingen waarvoor geen vergunningplicht geldt;

- als het gaat om een verbod om in de verordening aangewezen categorieën van inrichtingen op te richten of op een aangegeven wijze te veranderen.

Voor vergunningplichtige inrichtingen kunnen in de verordening wel bij wijze van instructie regels worden opgenomen, die door het vergunningverlenend gezag - niet zijnde een orgaan van het Rijk - in acht moeten worden genomen. Samengevat betekent dit dat in de PMV voor inrichtingen de volgende instrumenten kunnen worden ingezet: instructies (vergunningplichtige bedrijven), algemene voorschriften (niet vergunningplichtige bedrijven), verboden (voor alle bedrijven) en milieukwaliteitseisen.

Relatie tot gemeente

Voor zover de medewerking van de gemeenten bij beleid en PMV wordt gevraagd, is geen sprake van nieuwe taken maar van een normering van de taken die de gemeenten reeds op grond van hoofdstuk 8 van de Wet milieubeheer moeten uitvoeren (instructies).

Daarnaast volgt uit hoofdstuk 18 van de Wet milieubeheer en hoofdstuk 5 van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht dat het bevoegde gezag op grond van die wetten ook belast is met de handhaving van de PMV. Dit houdt in dat, als gemeenten wettelijk verantwoordelijk zijn voor een inrichting, zij tevens belast zijn met de handhaving en uitvoering van de instructiebepalingen, algemene voorschriften en verboden van de PMV voor die inrichtingen.

2. Algemene toelichting - grondwater

2.1. Beleidskader

Hoofdpijnen van beleid

Het beleidskader voor het beschermen van gebieden voor de winning van grondwater voor de drinkwatervoorziening is beschreven in het Grondwaterplan provincie Utrecht 2008-2013. De hoofdpijnen zijn:

- Het grondwaterbeschermingsbeleid is gericht op het behalen en/of behouden van de goede chemische toestand van het grondwater conform de doelstellingen van de Kaderrichtlijn Water;
- De mate van regelgeving voor activiteiten binnen milieubeschermingsgebieden ter bescherming van waterwinningen voor drinkwater zijn afgestemd op de kwetsbaarheid van de specifieke locatie. Op deze wijze blijft de regeldruk beperkt: weinig regels bij lage kwetsbaarheid.;

Aanleiding voor herziening voor het onderdeel grondwater

In het Grondwaterplan provincie Utrecht 2008-2013 is aangegeven dat de PMV voor grondwaterbescherming moet worden aangepast. Gelijktijdig hebben zich diverse ontwikkelingen voorgedaan die ook van invloed zijn op de noodzakelijke regels. Het gaat met name om:

1. nieuwe wetgeving, inclusief verplichtingen die voortvloeiend uit de KRW;
2. het onderzoek naar de mogelijkheden van een risicobenadering voor bedrijfsmatige activiteiten;
3. aanpassing van de IPO-model PMV (grondwaterbescherming);
4. de rapportage van 2003 van VEWIN, VROM en IPO ("Toekomst grondwaterbescherming in Nederland");
5. relevante beleidsmatige ontwikkelingen en ontwikkelingen t.a.v. nieuwe technieken, zoals bodemenergiesystemen en ondergrondse opslag van hemelwater.

Daarnaast heeft nieuwe landelijke regelgeving gevolgen voor de regels in de PMV, zoals:

- het Besluit bodemkwaliteit (inzake toepassing van bouwstoffen en grond- en baggerspecie);
- het Besluit algemene regels inrichtingen milieubeheer;
- de herziening van de meststoffenwetgeving;
- de Wet gewasbeschermingsmiddelen en biociden (Stb. 2007, 125);
- de regelgeving voor bodemenergiesystemen (vergaand in ontwikkeling, 2011);
- regels inzake boringen (protocol mechanisch boren);
- de regels inzake hemelwaterlozingen.

2.2. Hoofdpijnen herziening

2.2.1. Risico benadering

Het kernbegrip voor de legitimering van de regels is het risico, dat activiteiten aan maaiveld of in de bodem het grondwater aantasten met stoffen of anderszins, waardoor nu of op termijn het te onttrekken grondwater verslechtert. Dit kan eventueel leiden tot een overschrijding van de normen of het benaderen van die norm, wat dwingt tot maatregelen. Beschermen om dit risico aan te pakken gaat langs twee lijnen: preventie en saneren. Preventie gaat met milieuregels en ruimtelijke bescherming. De PMV is het preventie-instrument bij uitstek. Daarnaast geeft de Provinciale ruimtelijke verordening aan, dat met dit belang bij ruimtelijke beslissingen zoals bestemmingsplannen uitdrukkelijk rekening gehouden moet worden. Naast preventie moet met curatieve (bodemsanerings)maatregelen, daar waar al grondwaterverontreinigingen onderweg zijn naar de pompputten, een optimale bescherming worden gerealiseerd.

Deze risicogerichtheid via de PMV bestaat uit de volgende elementen:

- zorgen voor de juiste beschermingszones: alleen in gebieden waar sprake is van risico's zijn aanvullende beschermingsregels nodig;
- alleen reguleren, waar landelijke regelgeving of de natuurlijke bodembeschermende eigenschappen ontoereikend zijn om een verslechtering of normoverschrijding te voorkomen; uiteraard gaat het dan om de gecumuleerde potentiële effecten van toe te laten activiteiten.

De voorliggende wijziging van de PMV is het resultaat van een afweging van deze effecten van de activiteiten.

2.2.2. Lastenverlichting en deregulering

Bij de onderbouwing van regelgeving gelden naast de risicoaspecten tevens de maatschappelijke en praktische aspecten van regels: geen overbodige regelgeving, geen overbodige of disproportionele administratieve lastendruk voor maatschappij (bedrijven en burgers) en overheden (provincie en gemeenten).

Om de administratieve lastendruk bij de regels voor bedrijven te vermijden is er voor gezorgd dat er geen sprake is van een dubbele meldingsplicht. Bedrijven hebben al te maken met de regels op grond van de Wet milieubeheer en bij de niet-vergunningplichtige bedrijven met het Activiteitenbesluit (al dan niet met een melding). Voldoende is, dat sprake is van direct werkende regels van de PMV aanvullend op regels van de Wet milieubeheer, zonder een extra meldingsplicht. Met name vanuit milieudiensten en gemeenten is aangegeven, dat voor de uitvoering van de handhaving zo'n melding niet perse nodig is.

In een beperkt aantal gevallen, namelijk waar het gaat over activiteiten buiten inrichtingen waar de melding ondersteuning biedt bij het scheppen van overzicht van de activiteiten in grondwaterbeschermingsgebieden en ondersteuning bij gericht (vroegtijdig) provinciaal toezicht, is wel een meldingsplicht ingevoerd.

Het ontheffingsinstrument is afgeschaft voor zowel activiteiten buiten inrichtingen als binnen inrichting. Waar nodig, is dit vervangen door direct werkende regels of een beperkt aantal verbodsregels.

Samengevat worden de volgende normatieve instrumenten al dan niet ingezet:

- verboden waar nodig;
- algemene voorschriften, eventueel met een meldingsplicht;
- geen ontheffingen meer;
- instructies voor de vergunningverlener (die dezelfde zijn als de algemene voorschriften in de PMV waar geen Wet milieubeheer-vergunningsplicht voor bedrijven is).

2.2.3. Aanpassing begrenzingen

De kaarten van de grondwaterbeschermingszones zijn geactualiseerd. Op basis van de meest recente geohydrologische inzichten en actuele onttrekkingssituatie zijn de winningen opnieuw doorgerekend. Ook zijn beschermingszones berekend voor nieuwe winlocaties. Hieronder volgt een toelichting.

Type beschermingszones en hun aanwijzing

Rond de 27 plaatsen in de provincie Utrecht waar grondwater wordt gewonnen ten behoeve van de openbare drinkwatervoorziening, zijn grondwaterbeschermingszones vastgesteld.

De mate van bescherming van het grondwater varieert naar mate van kwetsbaarheid van de zone. Om te komen tot een juiste afbakening en begrenzing van deze zones is onderzoek gedaan naar de geohydrologische situatie bij de bestaande en nieuwe locaties voor grondwaterwinningen voor drinkwater. De analyse van de ondergrond met zijn verblijftijden van het grondwater (de "leeftijd" van het grondwater sinds zijn "geboorte" als infiltrerend regenwater) levert een beeld op van het

soort zone dat nodig is rond een winning en de begrenzingen aan maaiveld. Ook geeft deze analyse een beeld van de gewenste verticale begrenzingen van de zones.

Er zijn vier soorten beschermingsgebieden, te weten:

1. waterwingebied;
2. grondwaterbeschermingsgebied;
3. boringsvrije zone;
4. 100-jaaraandachtgebied.

Ad.1 Waterwingebied

Alle winningen hebben een waterwingebied: dit is de locatie waar de onttrekkingsputten voor drinkwater zijn gevestigd. Deze gebieden worden begrensd door de lijn van waaraf het grondwater tenminste 60 dagen in het watervoerende pakket nodig heeft om de winning te bereiken. Deze 60-dagen lijn is gekozen omdat wordt aangenomen dat een verblijfstijd van het grondwater in de bodem van 60 dagen voldoende is voor een zodanige afbraak van ziekteverwekkende kiemen, dat er geen gevaar voor de volksgezondheid meer dreigt. De afstand van de grens van het waterwingebied tot de winputten bedraagt in principe minimaal 30 meter. Naar gelang de kwetsbaarheid van de winning zijn rond het waterwingebied een of meer van de andere zones ook aanwezig.

Ad.2 en 3 Grondwaterbeschermingsgebieden en boringsvrije zones

Grondwaterbeschermingsgebieden en boringsvrije zones liggen als een schil rond de waterwingebieden. De grens van deze gebieden is de lijn, van waaraf het grondwater een periode van 25 jaar nodig heeft om de pompputten te bereiken (de 25-jaars zone). Het onderscheid tussen deze zones hangt af van het antwoord op de vraag of het grondwater waaruit gewonnen wordt direct vanaf het oppervlak beïnvloed kan worden (grondwaterbeschermingsgebieden) of dat tussen maaiveld en het grondwaterpakket met de winning nog een voldoende afschermdende kleilaag aanwezig is (boringsvrije zones). Bij enkele winningen zijn beide zones aanwezig.

Ad.4: 100-jaaraandachtsgebied

In enkele kwetsbare gebieden is tevens het 100-jaaraandachtsgebied aangewezen, als extra schil om het grondwaterbeschermingsgebied heen. Dit gebeurt alleen, als met dit gebied een substantieel groter volume aan grondwater wordt beschermd. Er zijn slechts 11 winningen waar dit het geval is. In dit gebied geldt alleen de bijzondere zorgplicht. Bovendien moet, net zoals in het waterwingebied en grondwaterbeschermingsgebied, bij functieveranderingen met het drinkwaterbelang rekening worden gehouden.

Bij deze 11 winningen worden de drie zones waterwingebied, grondwaterbeschermingsgebied en 100-jaaraandachtsgebied gezamenlijk ook wel de 100-jaarszone genoemd. De 100-jaarszone is dat deel van het intrekgebied, waar de reistijd van het grondwater (toen het bijvoorbeeld als regen op de bodem terecht kwam) vanaf het maaiveld tot de winning maximaal 100 jaar is. Water dat ouder is en wel ooit de onttrekkingsputten voor drinkwater bereikt, hoort dus wel tot het intrekgebied van de winning, maar niet tot die 100-jaarszone.

Dieptegrenzen

In grondwaterbeschermingsgebieden zijn soms scheidende lagen aanwezig, soms niet. Bovendien zijn scheidende lagen in grondwaterbeschermingsgebieden meestal zodanig onzeker, instabiel of dun, dat deze daarmee onvoldoende natuurlijke bescherming bieden tegen stofgebruik op of in de bodem. Om deze reden zijn in de PMV dieptegrenzen aangegeven. Deze dieptegrenzen geven aan, dat bij diepere ondergrondse activiteiten regels of verboden van toepassing kunnen worden. Het gaat om boringen en grond- en funderingswerken. Voor boringsvrije zones betreft de dieptegrens een diepte boven de afdichtende kleilaag. De activiteiten die aantasting van de afsluitende kleilaag kunnen bewerkstelligen, worden gereguleerd of verboden.

Voor het bepalen van de dieptegrenzen voor boringsvrije zones is de afdichtende kleilaag gekozen, mits deze gelegen is boven het meest ondiepe filter van de onttrekkingsputten van de waterwinning. We gaan zoveel mogelijk uit van de standaarddieptegrens van 40 meter.

Voor het bepalen van de dieptegrenzen voor grondwaterbeschermingsgebieden geldt dezelfde maatstaf als bij de boringsvrije zone. Waar een aanwijsbare scheidende laag ontbreekt boven het ondiepste onttrekkingspunt, wordt een veilige grens op geringe diepte gekozen, zodanig dat niet als gevolg van de bodemaantasting een snelle stroombaan ontstaat naar het onttrekkingspunt.

Onderzoek winningen

Zoals aangekondigd in het provinciale Grondwaterplan 2008-2013 en in overeenstemming met de Kaderrichtlijn Water (KRW), zijn met het bovenstaande als uitgangspunt nieuwe hydrologische berekeningen uitgevoerd door adviesbureau Royal Haskoning met de meest actuele geohydrologische modellen om inzicht te krijgen in de ligging van de beschermingszones, rekening houdend met de in de tijd gewijzigde onttrekkingshoeveelheden. De geohydrologisch berekende informatie is door adviesbureau Tauw gebruikt voor een doorvertaling naar horizontale en verticale begrenzingen.

Voor de horizontale begrenzing van de verschillende zones op maaiveldniveau is, in samenspraak met het drinkwaterbedrijf en uitgaande van de geohydrologische gegevens, zo veel mogelijk aangesloten bij de meest nabije grenzen van kadastrale percelen en andere topografische kenmerken in het terrein. Hierbij verschuiven vrijwel alle bestaande grenzen in meerdere of mindere mate. Tevens is de verticale begrenzing bepaald, uitgaand van de principes voor de dieptegrenzen.

2.3. Regelgeving beschermingsgebieden grondwaterwinningen

Om de waterwinningen adequaat te kunnen beschermen en de maatschappelijke gevolgen zoveel mogelijk te beperken zijn gebieden, afhankelijk van het risico voor de waterwinning, aangewezen met verschillende beschermingsregimes, te weten:

- Waterwingebieden;
- Grondwaterbeschermingsgebieden;
- Boringsvrije zones;
- 100-jaarsaandachtsgebieden.

Deze gebieden zijn in de volgende sub-paragrafen toegelicht. Voor wat betreft de 100-jaarsaandachtsgebieden gelden geen milieuregels op basis van de PMV en worden daarom niet in onderstaande paragrafen verder toegelicht. Deze zones worden alleen gebruikt voor de ruimtelijke bescherming van waterwinningen. Binnen deze zones worden functieveranderingen binnen bestemmingsplannen beoordeeld of ze het drinkwaterbelang schaden.

2.3.1. Waterwingebieden

Het waterwingebied is het gebied direct rond de winputten. In dit gebied is de waterwinning het meest kwetsbaar voor verontreinigingen. Uitgangspunt is dat het niet acceptabel is om in de onmiddellijke nabijheid van een winning verstoringen van de bodem of de grondwaterkwaliteit (schadelijke stoffen, temperatuureffecten e.d.) toe te staan, ook niet als de exacte invloed niet volledig bekend is.

Voor één waterwingebied, namelijk de Bethunepolder, gelden afwijkende regels t.o.v. het waterwingebiedregime. Dit wordt uitgelegd in de artikelsgewijze toelichting.

Tabel 2.1 geeft een samenvatting van de regels in waterwingebieden en wordt daaronder toegelicht.

TABEL 2.1: Regels in het waterwingebied
<ul style="list-style-type: none"> • Geen activiteiten/inrichtingen toegestaan met enig risico • Vrijstelling voor het drinkwaterbedrijf (openbare drinkwatervoorziening) • Vrijstellingen voor bestaande infrastructuur, gebouwen e.d. en onderhoud ervan en bestaande legale boorputten enz. • Vrijstellingen voor boorputten grondwaterbeheer en handelingen bodemsanering, strooizout, beweiding, onderzoek bodem e.d. • Bijzondere regels waterwingebied Bethunepolder (parkeren, bestrijdingsmiddelen, voor het overige zijn de regels van "grondwaterbeschermingsgebied" van toepassing)

Regels voor inrichtingen

In waterwingebieden geldt een absoluut verbod op het oprichten van Wet algemene bepalingen omgevingsrecht-bedrijven. Een bijzondere positie wordt ingenomen door de inrichting die worden gedreven door het drinkwaterbedrijf. Deze is vrijgesteld van het verbod. Legaal aanwezige bedrijfsmatige activiteiten zijn vrijgesteld, met toepassing van het overgangsrecht.

Regels voor activiteiten buiten inrichtingen

Het is verboden om in waterwingebieden stoffen, combinaties van stoffen of vloeistoffen, preparaten e.d. te hebben als die de bodem kunnen verontreinigen.

Een limitatieve opsomming van schadelijke stoffen is vermeden. In de beleidsuitvoering, zal een lijst opgesteld worden om een indicatie te geven om wat voor stoffen het gaat. Deze lijst is ook een hulpmiddel om te bepalen wanneer de bijzondere zorgplicht (die op alle beschermingszones betrekking heeft) aan de orde kan zijn.

Ook mogen geen constructies of werken worden opgericht als daardoor schadelijke stoffen in de bodem kunnen worden verspreid. Daarnaast is gezien de zeer korte afstand tot de waterwinputten een verbod opgenomen om warmte aan het grondwater te onttrekken of toe te voegen door bodemenergiesystemen. Eventuele veranderingen in waterkwaliteit, microbiologie en temperatuur door het bodemenergiesysteem zijn direct waarneembaar in de waterwinputten.

2.3.2. Grondwaterbeschermingsgebieden

In een grondwaterbeschermingsgebied kunnen activiteiten aan maaiveld of in de ondergrond binnen 25 jaar gevolgen hebben voor de waterkwaliteit van de waterwinning. Daarom zijn regels gebonden aan specifieke activiteiten. Tabel 2.2 bevat een samenvatting van regels die gelden in een grondwaterbeschermingsgebied. Per onderdeel wordt dat verder toegelicht.

1. Bedrijven (inrichtingen)	<p>1. Verbod voor 22 categorieën bedrijven (43 bedrijfstypen)</p> <p>2. Regels via instructies aan Wm-bevoegd gezag (vergunning) of directwerkende regels (aanvullend op Activiteitenbesluit c.s.; geen extra meldplicht):</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lijst verboden stoffen (werkvoorraad vrij) • Hoeveelheidsdrempel bij schadelijke stoffen • Compartimenteren stoffen per opslageenheid • Vloeistofdichte voorziening bij opslag, vloeistofdicht of -kerend bij proces en overslag met bodembedreigende activiteiten • Regels of verboden buiten inrichtingen voor gwbg's van toepassing als dit binnen de inrichting speelt of als die activiteit zelf een inrichting is: m.n. boorputten, grond- en funderingswerken, bodemenergie, parkeren, aan- of afkoppelen verhardingen op/van riool en verbod diepinfiltratie hemelwater <p>Overgangstermijn drie jaar bij bestaande bedrijven</p>
2. Boorputten	<ul style="list-style-type: none"> • Verbod op boringen bij aantasting scheidende laag of ontstaan kortsluitstromen (dieptegrens) • Vrijstelling: sondering, bodemsanering, bodemonderzoek, tijdelijke bronbemaling • Bij vrijgestelde boringen wel eis over manier buitengebruikstelling • Ook als dit gebeurt in een inrichting • Overgangsrecht bestaande boorput, mits conform bij buitengebruikstellen <p><u>Dieptegrens:</u> in principe 40 meter –mv <u>Uitzondering:</u> 3 meter –mv: Woerden, Doorn, Amersfoort-Berg, Soestduinen 10 meter –mv: Driebergen, Leersum en Rhenen 30 meter –mv: Beerschoten</p>
3. Bodemwarmtewisselaars (gesloten systemen)	<ul style="list-style-type: none"> • Verbod op bodemwarmtewisselaars (gesloten systemen) • Ook als dit gebeurt in een inrichting • Overgangsrecht voor bestaande systemen (mits legaal, eis t.a.v. einde boorput)
4. Koude Warmte Opslag (open systemen)	<ul style="list-style-type: none"> • Verbod op KWO's (open systemen) • Tevens verbod in 50-jaarszone (deels gelegen buiten het GWBG)→ <u>alleen in toelichting vermeld</u> • Ook als dit gebeurt in een inrichting • Overgangsrecht mits legaal (eis bij einde boorput)

5. Grond- en funderingswerken	<ul style="list-style-type: none"> Algemene voorschriften voor funderingspalen en herstel grondwerk bij aantasting scheidende laag of ontstaan kortsluitstromen (dieptegrens) en melding ook als dit gebeurt in een inrichting (melding) Overgangsrecht (met eis herstel bodemprofiel bij grondwerk bij beëindiging) <p><u>Dieptegrens:</u> zie bij boorputten</p>
6. Buisleidingen (transport gevaarlijke stoffen)	<ul style="list-style-type: none"> Verbod nieuwe buisleidingen (transport gevaarlijke stoffen) Melding veranderen bestaande buisleiding (geen risicotoename)
7. Verhardingen en gebouwen	<ul style="list-style-type: none"> Afkoppelen (hemelwater) met algemene voorschriften binnen de bebouwde kom en melding (conform Leidraad Convenant afkoppelen) Verbod op diepinfiltratie hemelwater Verbod op onverhard parkeren op parkeerplaatsen Beperkte vrijstelling regels parkeren in waterwingebied Bethunepolder (schaatsen, Nieuweweg) Ook als dit gebeurt in een inrichting (geen PMV-melding) Overgangsrecht bestaande (legale) afkoppelsituaties of onverharde parkeerplaatsen (uitbreidingen wel verharding)
8. Gewasbeschermingsmiddelen en biociden	<ul style="list-style-type: none"> Verbod Bethunepolder behoudens melding voor onkruiden met glyfosaat
9. Zuiveringsslib en andere meststoffen	<ul style="list-style-type: none"> Verbod op zuiveringsslib en overige organische meststoffen (secundaire meststoffen)
10. Begraafplaatsen en uitstrooivelden	<ul style="list-style-type: none"> Verbod nieuwe begraafplaats en uitstrooiveld, ook dierenbegraafplaats Uitbreiden (dier) begraafplaats en uitstrooiveld, mits conform Inspectierichtlijn (melding) Overgangsrecht bestaand
11. Licht verontreinigde grond (grond en bagger)	<ul style="list-style-type: none"> Geen regels
Gebieden: Amersfoort-Berg, Beerschoten, Bethunepolder, Bilthoven, Bunnik, Doorn, Driebergen, Groenekan, Leersum, Rhenen, Soestduinen, Woerden-, Cothen, Linschoten en Zeist	

Ad 1 Inrichtingen

Voor inrichtingen is naast de landelijke regelgeving, in grondwaterbeschermingsgebieden de volgende regels gesteld:

- een beknopte lijst met verboden typen bedrijven;
- een lijst met verboden stoffen bij bedrijven;
- stoffen die in een maximale hoeveelheid binnen bedrijven mogen worden gebruikt en opgeslagen.

Lijst van verboden typen bedrijven

In grondwaterbeschermingsgebieden moet worden voorkomen dat er bedrijven worden gevestigd die voor de kwaliteit van de bodem en het grondwater met het oog op de waterwinning een te groot risico vormen. Voor deze bedrijven geldt een absoluut verbod. Het verbod betreft categorieën van bedrijven die zijn aangewezen in bijlage 5 van de PMV. De aanwijzing is gebaseerd op een risicoanalyse met behulp van vijf criteria, welke zijn opgenomen in bijlage 1. De zwarte lijst is zo beperkt mogelijk gehouden: er zijn alleen categorieën van bedrijven verboden waarbij de best beschikbare technieken ontoereikend zijn om het bodemrisico verwaarloosbaar te maken. Het aantal verboden categorieën is ten opzichte van de tot nu toe geldende provinciale milieuverordeningen aanzienlijk beperkt.

Lijst met verboden stoffen

Naast de lijst met verboden inrichtingen, is er een lijst met verboden stoffen opgenomen in de PMV. Deze stoffen die een ernstige gevaar voor de grondwaterkwaliteit kunnen opleveren, worden niet in het grondwaterbeschermingsgebied toegelaten. De kern van deze ‘zwarte stoffenlijst’ wordt gevormd door de in Europese regelgeving aangewezen kankerverwekkende (carcinogene), mutagene en voor de voortplanting schadelijke (reproductie-toxische) stoffen: de CMR-stoffen. In aanvulling daarop is een beperkte selectie gemaakt van stoffen die voorkomen op de lijst in bijlage XVII van de EG-verordening registratie, evaluatie en autorisatie van chemische stoffen en de Nederlandse prioritair stoffenlijst van het RIVM¹. Het gaat bij die laatste lijst om stoffen met “zeer ernstige zorg” (ZEZ), waarvan een deel ook prioritair is op grond van de Kaderrichtlijn Water.

¹ Bepaald door het ministerie van VROM in het kader van de uitvoering van het project SOMS (Strategie Omgaan Met Stoffen).

Stoffen met een maximale hoeveelheid

Naast een lijst met verboden stoffen, is gekozen om voor een aantal stoffen met specifieke eigenschappen, zoals hoge mobiliteit, een maximum in te stellen per bedrijf voor deze stof. Dit is gedaan om de gevolgen van mogelijke incidenten en morsingen zo beperkt mogelijk te houden.

Overige regels voor inrichtingen

Voor de opslag en werkzaamheden met bodembedreigende stoffen die geïnclassificeerd zijn overeenkomstig art. 9.2.3.1 van de Wet milieubeheer gelden extra regels, wat deze regels inhouden wordt verder toegelicht bij de artikelsgewijze toelichting.

Ad 2 Boorputten

Boorputten kunnen een risico vormen voor de drinkwaterwinning als via de boorput ongewenste stoffen in het grondwater komen. Dit kan bijvoorbeeld gebeuren als chemische middelen worden gebruikt om verstopping van de boorput tegen te gaan of dat een slecht afgedichte boorput leidt tot binnendringen van mest en/of bestrijdingsmiddelen. Hier speelt mee dat een eenmaal aangelegde systeem en het beheer van het systeem moeilijk controleerbaar zijn. In de PMV is een verbod ingesteld voor:

- boren in grondwaterbeschermingsgebieden. Dit verbod geldt vanaf een specifieke diepte bij een winning;
- boren in boringsvrije zones vanaf de afdekkende kleilaag.

Maatschappelijke gevolgen boorverbod

De maatschappelijke gevolgen van het boorverbod zijn beperkt, omdat een aantal type boringen wordt vrijgesteld en bovendien al een verbod geldt op het toepassen van bodemenergiesystemen en diepinfiltratie (zie verderop). Het verbod beperkt zich feitelijk tot beregening en industriële toepassingen. Voor deze toepassingen wordt in de praktijk vaak geen vergunning afgegeven door de waterschappen, omdat deze toepassingen gezien worden als laagwaardig gebruik van het grondwater en er vaak een goed alternatief beschikbaar is zoals het winnen uit oppervlaktewater.

Het verbod op boringen heeft ook gevolgen voor de toepassing van geothermiesystemen. Deze systemen winnen aardwarmte op grote diepte, vaak enkele kilometers diep. Hoewel voor geothermie de Mijnwetgeving van toepassing is en de minister van ELI bevoegd gezag is, betekent het boorverbod in grondwaterbeschermingsgebieden dat deze vorm van bodemenergie niet in deze gebieden wordt toegestaan. Hier conflicteert het drinkwaterbelang met het belang om de energievoorziening te verduurzamen.

Ad 3 Bodemwarmtewisselaars

Voor de gesloten systemen is in 2009 al een verbod vastgelegd in de PMV voor het toepassen in grondwaterbeschermingsgebieden en in boringsvrije zones onder de afdekkende kleilaag. Aan de toepassing van deze systemen boven de kleilaag in boringsvrije zones zijn voorwaarden verbonden. De verboden en regels blijven onveranderd.

Ad 4 Koude Warmte Opslag

Voor de open systemen waren tot nu toe geen regels/verboden opgenomen in de PMV. Voor deze systemen geldt het vergunningenbeleid van de provincie op grond van de Waterwet. In het beleid, geformuleerd in het Grondwaterplan 2008 t/m 2013, staat aangegeven dat in zogenaamde 50-jaarszones rond de drinkwaterwinningen geen open systemen toegestaan zijn. Dit betekent dus dat de provincie vergunningen weigert in deze zone. Bij de vergunningaanvraag moet de initiatiefnemer aantonen dat de installatie zich buiten deze 50-jaarszone bevindt. Om de initiatiefnemer te ontlasten heeft de provincie kaarten gemaakt van deze 50-jaarszone van de drinkwaterwinningen. Gedeputeerde Staten stellen deze kaarten waarschijnlijk als beleidsregel vast. Verzoeken om een Waterwetvergunning voor deze systemen zullen GS hieraan toetsen. Aangezien open systemen al direct verboden zijn in de grondwaterbeschermingsgebieden (25-jaarszone), heeft het beleid voor de 50-jaarszone bij die winning alleen betrekking op het gedeelte dat buiten het grondwaterbeschermingsgebied ligt. Voor boringsvrije zones geldt dat het pakket onder de afdekkende

laag binnen de 50 jaarszone valt en daarmee verboden is. Boven de kleilaag is de situatie complexer: hiervoor wordt verwezen naar de kaarten van de 50-jaarszone. Op zich zou dit apart geformuleerde verbod niet nodig zijn, omdat het verbod op boren ook impliceert dat bodemenergiesystemen niet geïnstalleerd mogen worden. In afwijking van het boorverbod geldt het verbod op bodemenergiesystemen in grondwaterbeschermingsgebieden ongeacht de diepte waarop dit plaatsvindt. Het gaat hier immers niet primair om aantasting van het bodemprofiel, maar om de directe of potentiële risico's van deze systemen. Dit verbod schept duidelijkheid: alle bodemenergiesystemen in grondwaterbeschermingsgebieden zijn verboden. Eventuele nieuwe inzichten in de effecten van het toepassen van bodemenergie kunnen leiden tot een heroverweging van het verbod.

Ad 5 Grondwerken en funderingswerken

Bij het roeren van de grond gaat het om het uitvoeren of doen uitvoeren van werken op of in de bodem, waarbij ingrepen worden verricht of stoffen worden gebruikt die de beschermende werking van de slecht doorlatende bodemlagen kunnen aantasten. Hieronder vallen in ieder geval bodemstabiliseringswerken, en het plaatsen en verwijderen van dam-, scherm- of diepwanden en folies. Ondiepe activiteiten worden niet geregeld. Gebruik van materialen en bouw- en aanleg worden beheerst door landelijke regels. De bijzondere zorgplicht fungeert daarin als vangnet.

De risico's van het ontstaan van kortsluitstromen/lekken zijn gering als de landelijke regels worden gevolgd. Grootste risico ligt er bij verstoring van het bodemprofiel tijdens de werkzaamheden en bij verwijdering van het grondwerk. Vandaar, dat alleen een doelvoorschrift is opgenomen voor herstel van de beschermde werking van het bodemprofiel (met een meldplicht).

Grootste risico bij funderingen zijn technieken die lekstromen in de bodem mogelijk maken, zoals funderingspalen met een verbrede voet. Gladde geprefabriceerde palen en in de grond gevormde palen, zonder verbrede voet, zijn funderingstechnieken die het minste risico opleveren voor de kwaliteit van het grondwater. Er zijn echter situaties bekend waarbij gladde heipalen niet voldoen en andere technieken nodig zijn. Ook de lokale omstandigheden kunnen het nodig maken om andere technieken te gebruiken. Een te rigoureuze verbod kan betekenen dat bepaalde maatschappelijk gewenste activiteiten niet door kunnen gaan. Voor dit soort situaties is een alternatief beschikbaar: de schroefpaal, waarmee minder bodembelasting wordt veroorzaakt. Met de toelating van schroefpalen wordt voorkomen, dat deze activiteiten onnodig worden geblokkeerd.

Ad 6 Buisleidingen

Transportleidingen voor transport van gevaarlijke vloeistoffen zoals kerosine vormen een belangrijke risicofactor vanwege potentiële lekkages en kans op calamiteiten. Er moet dus zoveel mogelijk worden voorkomen dat transportleidingen van (milieu)gevaarlijke stoffen een grondwaterbeschermingsgebied doorkruisen. Het verbod in grondwaterbeschermingsgebieden blijft gehandhaafd. Legaal aanwezige leidingen mogen bij aanpassingen niet leiden tot een risicotoenname. Hiervoor geldt een meldingsplicht bij Gedeputeerde Staten.

Ad 7 Verhardingen en gebouwen

Verhardingen zoals wegen en parkeerplaatsen en gebouwen in grondwaterbeschermingsgebieden worden aangemerkt als risico's en oorzaak van negatieve belasting van de bodem en het grondwater, omdat het gebruik brengen risico's en mogelijk bodembelasting met zich meebrengt door afstromende hemelwater dat min of meer verontreinigd is.

Regenwater dat van nature schoon is, kan onderweg verontreinigingen opnemen van (bijvoorbeeld) uitlopende bouwmaterialen, toegepaste bestrijdingsmiddelen en van het verkeer. Het afstromend water van wegen bevat zware metalen, PAK's en minerale olie; in het afstromend hemelwater van gebouwen komen o.a. opgelost koper en zink voor. Bij een calamiteit op de weg kan een grote hoeveelheid schadelijke stoffen in de berm komen. Bij ongecontroleerde infiltratie in de berm kan dit tot vervuiling van de bodem en het grondwater leiden. En tenslotte kan het onderhoud van verhardingen en gebruik van stoffen zoals bestrijdingsmiddelen en wegzout het grondwatersysteem belasten.

Generieke regelgeving beperkt dit risico niet altijd voldoende, gelet op het bijzondere belang en de kwetsbaarheid van de drinkwatervoorziening.

Naast inzichten in potentiële risico's, zijn er de laatste jaren ook veranderde inzichten in hoe om te gaan met schoon of betrekkelijk schoon hemelwater. Afvoer van dit relatief schone water via het riool van de RWZI heeft nadelen en is onnodig kostenverhogend, leidt tot overbelasting van het riool en RWZI's, leidt tot overstorten en belasting van het oppervlaktewater enz.

Rapporten en beleidsstandpunten (o.a. CIW rapport Afstromend wegwater uit 2002, beleidsbrief regenwater en riolering 2004) hebben geleid tot nieuwe landelijke regelgeving.

In 2011 wordt het landelijke Besluit lozen buiten inrichtingen van toepassing, dat de bevoegdheden en normering regelt. Evenknie daarvan is het Activiteitenbesluit op grond van de Wet milieubeheer, waarin regels over lozingen en verhardingen staan binnen inrichtingen. In deze besluiten wordt enerzijds aangegeven dat lozen van afvloeiend hemelwater op de bodem wordt toegestaan, terwijl anderzijds wordt toegelicht dat in de PMV beperkingen hieraan kunnen worden gesteld vanwege het belang van de drinkwatervoorziening.

Er was bij gemeenten, waterschappen en provincie Utrecht behoefte aan nuancering van de strikte interpretatie dat in grondwaterbeschermingsgebieden en in het Infiltratiegebied Utrechtse Heuvelrug niet zou mogen worden afgekoppeld. Daarom is in 2010 een Convenant Afkoppelen Utrechtse Heuvelrug ondertekend, dat maatwerk biedt voor dit Infiltratiegebied, maar tevens voor een tiental daar inliggende grondwaterbeschermingsgebieden. De afspraken uit het convenant zijn opgenomen in de PMV-regels voor verhardingen in grondwaterbeschermingsgebieden.

Ook de bestaande afspraken over de parkeerproblematiek in de Bethunepolder zijn in regels opgenomen.

Uit oogpunt van deregulering zijn de regels beperkt gehouden: in enkele gevallen is het doelmatiger gebruik te maken van de "bijzondere zorgplicht" en de uitwerking van eventueel te treffen maatregelen of voorzieningen over te laten aan de beheerder, zo mogelijk in overleg met de provincie of, waar dit betreft gemeentelijke inrichtingen, de gemeente. De regels voor parkeerplaatsen, Bethunepolder en diepinfiltratie zijn hieronder nader toegelicht.

Parkeerplaatsen

In het Convenant worden "schone gebouwen" en "schone/beperkt schone" verhardingen onderscheiden (parkeerplaatsen, wegen e.d.). Hier geldt geen verbod of gelden geen voorschriften in de PMV voor afkoppelen.

Het risico op lekkage en afspoelen van schadelijke stoffen van motorvoertuigen is bij de huidige stand der techniek beperkt, maar niet verwaarloosbaar. Parkeren op onverharde terreinen, dat wil zeggen: zonder aaneengesloten verharding, dus bijvoorbeeld op kale grond, gras, grind en steengranulaat, is ongewenst. Vaste parkeerplekken moeten daarom voorzien worden van een aaneengesloten verharding.

Bij een aaneengesloten verharding, zoals asfalt en strak gelegde straatklinkers stroomt het merendeel of alle water af en kan dit worden opgevangen. Eventuele oliekkage e.d. wordt opgemerkt en opgevangen door de verharding en kan daarna worden weggevangen of uit het afstromend water worden gehaald (beheersbare situatie). Het is aan de initiatiefnemer om een adequate voorziening of maatregelen te treffen. Hierop is de bijzondere zorgplicht van toepassing.

Reeds binnen gebieden aanwezige onverharde parkeerplaatsen kunnen –mits aan twee voorwaarden wordt voldaan- blijven bestaan. De reden is, dat we de maatschappelijke consequenties van een eventueel voorschrift om overal verhardingen aan te brengen niet in verhouding vinden staan tot het belang van wegnemen van deze risico's. Hoewel er namelijk risico's zijn van verslechtering van het grondwater, zijn de risico's voor de ruwwaterkwaliteit en overschrijding van de drinkwaternorm echter beperkt. Wel stellen we hieraan twee voorwaarden:

- De eerste voorwaarde is dat sprake moet zijn van een legale situatie (conform de bestaande landelijke regels en de PMV);

- Ten tweede mag bij parkeerplaatsen in een grondwaterbeschermingsgebied worden verwacht, dat bij ontbreken van voorzieningen ten minste door de eigenaar of beheerder maatregelen worden genomen om verontreiniging van de bodem tegen te gaan of deze tijdig op te ruimen. Dit vloeit voort uit de bijzondere zorgplicht.

In geval van uitbreiding van de parkeerplaats geldt wel de verplichting van een vloeistofkerende voorziening. Het ligt dan in de rede, om de gehele parkeerplaats daartoe aan te passen en optimaal te beschermen.

Regels Bethunepolder²

Vanwege de specifieke situatie in de Bethunepolder, waar meerdere functies bij elkaar komen (enerzijds de drinkwaterwinning, anderzijds waterrecreatie op de nabijgelegen locatie De Strook (Loosdrechtse Plassen), alsmede schaatsen in de winter op de omliggende plassen), zijn de incidenteel voorkomende verkeers- en parkeerproblemen opgelost door een aantal situaties op te nemen in de verordening vast te leggen en daarmee te legaliseren. Hierbij is onder andere aangesloten bij de afspraken die gemaakt zijn met de gemeente Stichtse Vecht. Middels deze afspraken worden de maatregelen vastgelegd die getroffen moeten worden als ter behoefte van de recreatie geparkeerd gaat worden in de Bethunepolder. Zover de PMV hierin niet voorziet, worden de maatregelen die genoemd worden in deze brief gezien als bindende voorschriften.

Diepinfiltratie

Bij diepinfiltratie (vanaf 10 meter onder maaiveld) wordt opgevangen hemelwater in watervoerende lagen in de ondergrond gebracht. Binnen kwetsbare grondwaterbeschermingsgebieden vormt diepinfiltratie een groot risico, omdat het niet naleven van regels, de ondeugdelijkheid van voorzieningen of het maken van fouten vergaande gevolgen heeft. In geval van calamiteiten is het probleem ook moeilijk beheersbaar. Een eventuele verontreiniging kan immers zonder de reinigende werking (natuurlijke afbraak, adsorptie aan bodemdeeltjes) van een bodempassage direct in het watervoerende pakket doordringen. Een voorbeeld van een dergelijke fout is het per abuis aansluiten van riolering of het lozen van vuil water op een hemelwaterkolk, waardoor vuil water in een hemelwaterriool terecht kan komen. Als dit water diep wordt geïnfiltreerd, kan dit een drinkwaterbron onbruikbaar maken. De regelgeving voor het grondwater in het algemeen (generieke regelgeving) is niet toereikend voor deze gebieden. In de PMV is daarom een absoluut verbod voor diepinfiltratie van afstromend hemelwater opgenomen. Ook andere, meer incidenteel, voorkomende vormen van diepinfiltratie zijn in het algemeen niet toelaatbaar. Dat volgt uit de bijzondere zorgplicht.

Ad 8 Gewasbeschermingsmiddelen

In de bethunepolder is het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen verboden, behoudens het gebruik van glyfosaat. In de andere beschermingsgebieden zijn er geen aanvullende provinciale regels op de landelijke regelgeving. Overigens gold in Utrecht een verbod in grondwaterbeschermingsgebieden op het gebruik van een tiental stoffen. Drie omstandigheden maken dit niet meer nodig³:

- enkele middelen zijn inmiddels al landelijk verboden;
- het regime voor deze middelen op basis van de Wet gewasbeschermingsmiddelen en biociden in grondwaterbeschermingsgebieden is aangescherpt;
- Een aanvullend provinciaal verbod, zonder dat uit de etikettering blijkt dat middelen verboden zijn, werkt verwarrend.

Ad 9 Meststoffen

Meststoffen bevatten voedingsstoffen zoals fosfaat en stikstof, maar kunnen soms ook verontreinigingen met andere en soms onbekende stoffen zoals geneesmiddelen en hormonen bevatten. De huidige en toekomstige landelijke regels op grond van de Meststoffenwet worden toereikend geacht om de fosfaat en stikstofbelasting ook in grondwaterbeschermingsgebieden in voldoende mate terug te dringen.

² Dit gaat weliswaar over het waterwingebied de Bethunepolder, maar hiervoor gelden de regels als ware het een grondwaterbeschermingsgebied. Vandaar dat dit hier aan de orde komt.

³ Uitzondering hierop zijn de specifieke regels voor de Bethunepolder

In de PMV is desondanks een verbod op het gebruik van meststoffen in grondwaterbeschermingsgebieden opgenomen vanwege het risico van mogelijk aanwezige onbekende verontreinigingen in meststoffen. Met name in *zuiverings*slib en in *overige organische en anorganische meststoffen* kunnen zich verontreinigingen bevinden. Ook speelt een rol dat de regels voor het gebruik van deze meststoffen moeilijk handhaafbaar zijn. In de praktijk blijkt er een grote handel te zijn in partijen van deze meststoffen. Het is moeilijk controleerbaar of een partij al dan niet gedurende het transport vermengd is met andere (afval)stoffen die negatieve gevolgen kunnen hebben voor het grondwater. Verder is in ogenschouw genomen dat toepassing van deze meststoffen niet strikt noodzakelijk is omdat er minder risicovolle alternatieven voorhanden zijn (gebruik van dierlijke meststoffen en kunstmest).

Voor het gebruik van dierlijke meststoffen, bepaalde anorganische meststoffen, compost en kalkmeststoffen geldt een vrijstelling van het verbod van artikel 16 eerste lid, onder e. Door de in de afgelopen jaren opgetreden aanscherping van het landelijk regime voor *dierlijke meststoffen* wordt de bescherming van het grondwater met het oog op de waterwinning voor die stoffen voldoende geacht. In de toekomst wordt nog verdere aanscherping van de landelijke regels verwacht. Eventuele risico's voor de waterwinning worden daarmee voldoende beheerst. Daarom is een vrijstelling opgenomen voor dierlijke meststoffen.

De toepassing van *compost* brengt wel risico's met zich mee vanwege de mogelijke aanwezigheid van (onbekende) verontreinigingen. Een verbod wordt echter als niet handhaafbaar beschouwd omdat een ieder ongecontroleerd kleine partijen compost kan inkopen en toepassen. Daarom is een vrijstelling opgenomen voor het gebruik van compost.

Met de verzamelnaam 'kunstmest' kunnen producten bedoeld worden die ongewenste bijmengsels en verontreinigingen bevatten. Daarom worden alleen anorganische meststoffen toegelaten als bedoeld in het Uitvoeringsbesluit Meststoffenwet.

Het gebruik van kunstmest kan leiden tot nitraatuitspoeling. Het algemene beschermingsniveau (gebruiksnormen) is echter voldoende om dit risico te ondervangen. In de reguliere bedrijfsvoering wordt kunstmest bovendien als een kostbaar product gezien waar zuinig mee wordt omgegaan.

Doordat specifieke meststoffen en sporenelementen worden gebruikt, heeft de juiste toepassing van kunstmest een betere benutting van bestanddelen van organische mest tot gevolg. Dit maakt dat de juiste toepassing van kunstmest zelfs gunstig kan uitwerken voor de grondwaterkwaliteit. Daarom is een vrijstelling opgenomen voor het gebruik van kunstmest, met een beperking tot genoemde stoffen als bedoeld in het Uitvoeringsbesluit Meststoffenwet.

Ook voor kalkmeststoffen is een vrijstelling opgenomen. Kalkmeststoffen zijn organische of anorganische meststoffen die hoofdzakelijk zijn bedoeld om de juiste zuurgraad (pH) in de bodem te handhaven en de grondstructuur te verbeteren. Met de juiste zuurgraad is het mogelijk om met minder aanvoer van stikstof en fosfaat toch optimale gewasopbrengsten te realiseren. In die zin kan ook het gebruik van kalkmeststoffen een positief effect hebben op de grondwaterkwaliteit.

De vrijstelling betreft het gebruik van meststoffen, maar heeft geen betrekking op de opslag van meststoffen. In het algemeen vindt het opslaan van meststoffen plaats in een inrichting waarvoor regels gelden krachtens de Wet milieubeheer. Met toepassing van die regels kan worden volstaan.

Ad 10 Begraafplaatsen

Risicovolle stoffen betreffende de lijkbezorging voor het grondwater zijn medicijnresten, bacteriële verontreinigingen en rottingsproducten. De bestaande regels met betrekking tot begraafplaatsen en uitstrooivelden zijn gehandhaafd. Omdat de risico's van dierbegraafplaatsen vergelijkbaar zijn, neemt Utrecht het verbod op dierenbegraafplaatsen op in de PMV. Ook is nieuw vestiging van (dieren)begraafplaatsen en uitstrooivelden ongewenst in kwetsbare grondwaterbeschermingsgebieden en daarmee verboden. Uitbreiding van (dieren)begraafplaatsen en uitstrooivelden moet gemeld worden bij GS.

Ad 11 Licht vervuilde grond

in 2009 is dit onderwerp geschrapt uit de PMV. De overweging hierbij was, dat onvoldoende de negatieve effecten op het grondwater zichtbaar waren, mits daarbij het Besluit bodemkwaliteit (Bbk)

in acht wordt genomen. Het generieke regime op basis van het Bbk biedt voldoende houvast voor een adequate bescherming. Wel zal de gemeente in haar bodembeleid rekening moeten houden met de beschermingszones voor drinkwater. Immers, de bijzondere zorgplicht kan ook activiteiten met grondverzet betreffen. Dat betekent met name bij opstelling van bodembeheernota's en bodemkwaliteitskaarten, dat rekening wordt gehouden en aandacht is voor deze kwetsbare gebieden (zichtbaar maken).

2.3.3. Boringsvrije zones

In een boringsvrije zone kunnen activiteiten in de ondergrond gevolgen hebben voor de waterkwaliteit van de waterwinning. Daarom zijn regels of verbodsbepalingen voor bepaalde ondergrondse activiteiten. Hierbij geldt in principe een vrijstelling tot een bepaalde diepte. Deze diepte is bepaald op basis van de ligging van een beschermde kleilaag boven de waterwinning. Het principe is dat deze kleilaag in tact moet blijven en activiteiten in of onder deze kleilaag verboden zijn of aan (zeer strikte) voorwaarden gebonden. Voor bovengrondse activiteiten zijn regels niet nodig, omdat de generieke wetgeving voldoende bescherming bieden. Tabel 2.3 bevat een samenvatting van regels die gelden in een boringsvrije zone.

TABEL 2.3: Regels in de boringsvrije zone	
1. Boorputten	<ul style="list-style-type: none"> • Verbod op boringen bij aantasting beschermende kleilagen (dieptegrens) • enkele vrijstellingen • bij vrijgestelde boringen wel eis over manier buitengebruikstelling • Ook als dit gebeurt in een inrichting • Overgangsrecht bestaande boorput, mits conform bij buitengebruikstellen <p><u>Dieptegrens:</u> in principe 40 meter –mv <u>Uitzondering:</u> 10 meter –mv: Amersfoort-Koedijkerweg, Rhenen en Woudenberg 30 meter: Veenendaal</p>
2. Bodemwarmtewisselaars (gesloten systemen)	<ul style="list-style-type: none"> • Verbod bij systemen die beschermende kleilagen aantasten (dieptegrens) • Algemene voorschriften bij boringen boven de beschermende kleilagen (dieptegrens), met meldingsplicht • Ook als dit gebeurt in een inrichting (geen PMV-melding) • Overgangsrecht voor bestaande systemen (mits legaal, eis t.a.v. einde boorput) <p><u>Dieptegrens:</u> zie bij boorputten</p>
3. Koude Warmte Opslag (open systemen)	<ul style="list-style-type: none"> • Verbod bij systemen die beschermende kleilagen aantasten (dieptegrens) • Tevens verbod in 50-jaarszone (deels gelegen buiten de boringsvrije zone) → <u>alleen via beleid en Waterwet vergunning</u> • Ook als dit gebeurt in een inrichting • Overgangsrecht mits legaal (eis bij einde boorput) <p><u>Dieptegrens:</u> zie bij boorputten</p>
4. Grond- en funderingswerken	<ul style="list-style-type: none"> • Algemene voorschriften voor funderings-palen en herstel grondwerk bij aantasting scheidende laag (dieptegrens) en melding • ook als dit gebeurt in een inrichting (melding) • Overgangsrecht (met eis voor grondwerk bij beëindiging) <p><u>Dieptegrens:</u> zie bij boorputten</p>
Gebieden: Amersfoort-Koedijkerweg, Bilthoven, De Meern, Eempolder, Leidsche Rijn, Lexmond, Lopik, Montfoort (wordt: Blokland), Nieuwegein, Rhenen, Tull en 't Waal, Veenendaal, Vianen (wordt: Vianen Panoven) en Woudenberg	

Regels voor inrichtingen

Er gelden voor inrichtingen alleen regels, voor zover daar sprake is van aantasting van de afdichtende kleilaag, en de regels voor bodemwarmtewisselaars boven die afdichtende kleilaag. Zie verder de artikelsgewijze toelichting.

Regels voor activiteiten buiten inrichtingen

Er zijn regels nodig om de scheidende lagen boven het watervoerende pakket van de waterwinning zo min mogelijk te verstoren. Het gaat daarbij om regels voor boorputten, grond- of funderingswerken en om regels voor bodemenergiesystemen (warmtetoevoeging en -onttrekking).

In principe zijn dezelfde regels die gelden voor grondwaterbeschermingsgebieden van toepassing in boringsvrije zones, echter is wel bepaald dat de verboden niet van toepassing zijn als het watervoerende pakket waaruit het grondwater wordt gewonnen, niet wordt bereikt:

- Bij boorputten, grond- of funderingswerken is dat het geval als er een beschermende kleilaag boven de voor het drinkwater bestemde grondwater is gelegen en deze niet wordt doorboord (dieptegrens). Het verbod op boorputten betekent ook dat boringen door lagen dieper dan het watervoerend pakket waaruit drinkwater wordt gewonnen, evenmin is toegestaan. Dat diepere pakket is dan ook niet beschikbaar voor bodemenergie.
- En voor warmtetoevoeging en -onttrekking als geen warmte wordt onttrokken of toegevoegd aan het watervoerend pakket waaruit het drinkwater wordt gewonnen. In elk geval mag die kleilaag niet worden doorboord (dieptegrens), zie het boorverbod. Verder geldt nog een onderscheid tussen de gesloten systemen (bodemwarmtewisselaars) en de open systemen.

Alleen voor boringsvrije zones boven de dieptegrens (ondieper dus) zijn toch vanwege de restrisiko's aanvullend regels gesteld voor bodemwarmtewisselaars.

2.4. Bijzondere zorgplicht

De bijzondere zorgplicht die is opgenomen ter bescherming van de kwaliteit van het grondwater heeft betrekking op de in de verordening geregelde beschermingsgebieden. En is 'bijzonder' ter onderscheiding van de algemene zorgplicht voor het milieu (artikel 1.1a Wet milieubeheer, artikel 13 Wet bodembescherming, artikel 18 Wet gewasbeschermingsmiddelen en biociden). In de beschermingszones is sprake van een kwetsbare functie (waterwinning voor drinkwater) en een veelal kwetsbare bodem. Daarom mag extra alertheid en zorgvuldigheid worden verwacht van personen en instanties die hier maatschappelijke activiteiten ontplooiën die de kwaliteit van het grondwater negatief kunnen beïnvloeden. Bekendheid geven aan de aanwezigheid, de kwetsbaarheid en betekenis van deze zones is daarom een belangrijke taak van provincie en andere instanties.

Ook al geldt er geen expliciet verbod op een activiteit in een beschermingszone, als die activiteit risico's voor de kwaliteit van het grondwater met zich meebrengt, mag zij niet worden uitgevoerd. Alleen als het achterwege laten van die activiteit redelijkerwijs niet kan worden gevergd, mag de activiteit wel worden uitgevoerd, maar dan dienen maatregelen te worden genomen om schade te voorkomen en om, als zich toch schade zou voordoen, die schade te beperken en de gevolgen te beperken en ongedaan te maken.

De bijzondere zorgplicht is belangrijk omdat het aantal expliciete regels en verboden in de verordening beperkt is. Zo is het voorheen in de verordening opgenomen verbod om in grondwaterbeschermingsgebied schadelijke stoffen te hebben, te gebruiken, te vervoeren of op of in de bodem te brengen, niet in de nieuwe regeling opgenomen. De aan de nieuwe regeling ten grondslag liggende risicobenadering brengt met zich mee dat degene die een dergelijke activiteit zou willen uitvoeren, op grond van de zorgplicht zelf beoordeelt of er geen minder risicovol alternatief is en, als dat er niet is, welke maatregelen ter beperking van de risico's moeten worden genomen. De zorgplicht is dus een belangrijk vangnet.

Een voorbeeld waar de zorgplicht van belang is, is de organisatie van festiviteiten in het landelijk gebied waarbij gebruik gemaakt wordt van aggregaten en waarvoor brandstof wordt opgeslagen. De zorgplicht vereist extra maatregelen gericht op het opvangen van eventueel gelekte brandstof of olie.

In het provinciale Grondwaterplan 2008-2013, deel II is een bijlage Handreiking bijzondere zorgplicht opgenomen. Het bevoegd gezag handhaaft de bijzondere zorgplicht.

3. Algemene toelichting - Stiltegebieden

3.1. Achtergrond, historie en beleid stiltegebieden

Op grond van artikel 1.2 eerste lid, van de Wet milieubeheer zijn provinciale staten gehouden regels te stellen inzake het voorkomen of beperken van geluidhinder in bij die regels aangewezen gebieden.

Deze regels zijn opgenomen in de Provinciale Milieuverordening provincie Utrecht 1995.

Deze regels reguleren twee onderwerpen. Ten eerste de aanwijzing van de milieubeschermingsgebieden voor stilte (verder te noemen stiltegebieden). Deze gebieden zijn, ingevolge artikel 24 van de PMV, aangewezen in bijlage 3 van de PMV.

Ten tweede bevat de Verordening richtwaarden voor het geluid van activiteiten, functies en inrichtingen in of nabij stiltegebieden en regels voor gedragingen in stiltegebieden. Deze hebben als doel het voorkomen of beperken van geluidhinder in die gebieden..

Een stiltegebied is een milieubeschermingsgebied waarin de geluidsbelasting ten gevolge van menselijke activiteiten zodanig laag is, dat het ervaren van de natuurlijke geluiden in dat gebied of gedeelten daarvan niet of slechts in geringe mate wordt verstoord. In 1986 zijn de stiltegebieden in de provincie Utrecht aangewezen met als doel het beschermen van het geluidkarakter van een gebied en het waarborgen van stilte/rust voor de mens in de toekomst. De gedragsregels waren opgenomen in de Verordening stiltegebieden provincie Utrecht. Als gevolg van de komst van de Wet milieubeheer is deze Verordening overgeheveld naar de Provinciale Milieuverordening. In het kader van deze overheveling kwam ook de wettelijke term stiltegebieden te vervallen. Deze werd in de Wet milieubeheer en de daarop gebaseerde PMV vervangen door de term milieubeschermingsgebieden. In het reguliere spraakgebruik is het begrip stiltegebieden nog steeds gangbaar. In deze verordening wordt de term stiltegebieden dan ook gecontinueerd.

Bij de selectie van de gebieden zijn destijds de volgende uitgangspunten gehanteerd:

1. In beginsel komen gebieden met een meetbaar achtergrondgeluidsniveau tot 40 dB(A) $L_{Aeq,24h}$ ⁴ in aanmerking voor aanwijzing als stiltegebied. In uitzonderingsgevallen wordt voor gedeelten van stiltegebieden een maximale geluidsbelasting van 45 dB(A) $L_{Aeq,24h}$ aangehouden;
2. In feitelijk stille gebieden dient een geluidsniveau van minder dan 40 dB(A) $L_{Aeq,24h}$ in principe gegarandeerd te kunnen worden;
3. Gebieden moeten een bepaalde omvang hebben, wil het zinvol zijn om een geluidskwaliteitsnorm vast te stellen. Wij gaan daarbij uit van circa 300 ha. Stille gebieden van een kleinere omvang zijn meer van lokale betekenis;
4. In beginsel worden alleen gebieden aangewezen welke uit milieuhygiënisch (geluidsaspecten), recreatief of faunistisch oogpunt zeer waardevol zijn. Met recreatief wordt hier bedoeld op stille vormen van recreatie, zoals wandelen en fietsen. Faunistisch ziet op kleine of grote diersoorten, die voor het voortbestaan geheel of gedeeltelijk afhankelijk zijn van het ontvangen of uitzenden van geluidsignalen (o.a. uilen en zangvogels).

Voor de concrete begrenzing van de stiltegebieden is zoveel mogelijk aansluiting gezocht bij in het terrein herkenbare grenzen, zoals wegen, waterwegen, spoorlijnen en bebouwingsgrenzen.

Voor een deel vallen de huidige aangewezen gebieden samen met Natura 2000 gebieden en zijn de stiltegebieden binnen de Ecologische Hoofdstructuur gelegen.

Het beleid (zie Notitie Stiltegebieden 2011⁵) is erop gericht dat activiteiten in en nabij het gebied niet leiden tot een toename van het geluidniveau in dat gebied en is dus conserverend van aard. Hierbij zijn een viertal elementen benoemd:

- Een stiltegebied moet stil blijven. Stiltebeleving is uniek en waardevol. Voor mens en natuur is de aanwezigheid van stilte belangrijk;

⁴ $L_{Aeq,24h}$ is het gemiddelde van het geluidsniveau over een heel etmaal. Deze grootheid wordt door ons gehanteerd om de akoestische kwaliteit van een stiltegebied te bepalen.

⁵ Besluit GS 25 oktober 2011, vaststelling Notitie uitvoering stiltegebiedenbeleid provincie Utrecht

- Een stiltegebied mag beleefd worden. Het stiltegebiedenbeleid richt zich daarbij op de rustzoekende recreant;
- In een stiltegebied zijn gebiedseigen geluiden hoorbaar. Dit betreft geluiden behorende bij de aard van de omgeving, zoals natuurgeluiden en landbouwwerktuigen;
- Een stiltegebied leeft. De gemeente, lokale en regionale partners en bezoekers werken mee aan het in stand houden van een stiltegebied. Het stiltegebied biedt kansen aan verschillende sectoren om activiteiten uit te werken rond stilte, zodat het stilthema door iedereen beleefd kan worden.

Een stiltegebied bestaat uit:

1. een stille kern van het gebied. In de stille kern is het geluidsniveau (exclusief gebiedseigen geluid) maximaal 40 dB(A) $L_{Aeq,24h}$.
2. een geluidsarm overgangsgebied, dat rondom de stille kern ligt. Dit gebied functioneert als buffer voor de stille kern.

Steeds waar wordt gesproken over “stiltegebied” wordt de stille kern met inbegrip van het daaromheen liggende geluidsarme overgangsgebied aangeduid.

3.2. Wijzigingen regelgeving

Deze herziening van de PMV voor het onderdeel stiltegebieden behelst in essentie vier wijzigingen. Ten eerste worden veranderingen aangebracht in het aantal en de begrenzing van de gebieden. Daarnaast is in het Provinciaal Milieubeleidsplan provincie Utrecht 2009-2011 geconstateerd dat de handhaving van stiltegebieden moet worden verbeterd. In de Notitie stiltegebieden 2011 zijn hiertoe voorstellen opgenomen ter verbetering van de handhaving van stiltegebieden. Dit heeft ertoe geleid dat een milieukwaliteitseis (richtwaarde) is opgenomen voor het geluid van geluidsbronnen, waaronder inrichtingen, in of nabij stiltegebieden.

Verder worden de regels voor toestellen, motorrijtuigen en pleziervaartuigen op onderdelen gewijzigd. Met deze wijziging wordt de regeldruk van deze regels verminderd. Zo zal het aantal activiteiten met toestellen, waarop de PMV van toepassing is, worden beperkt, overigens zonder dat dit substantieel nadelig van invloed zal zijn op het niveau van de bescherming. Met deze regulering zullen de administratieve lasten voor burgers en bedrijfsleven verminderen. Ook de lasten voor de provincie zullen enigszins worden verminderd.

Tenslotte wordt de mogelijkheid van ontheffing van de regels voor het gebruik van toestellen, motorrijtuigen en pleziervaartuigen beperkt.

3.2.1. Aanwijzing en begrenzing stiltegebieden

In 2002 is onderzoek verricht naar de kwaliteit van de stiltegebieden. Uit deze evaluatie blijkt dat het geluidsniveau in de gebieden was toegenomen. De echte stille kern van de gebieden was in een aantal gebieden kleiner geworden. In het westen van de provincie bleek de geluidsbelasting door het vliegverkeer zo hoog te zijn dat in drie gebieden (Botshol, Zegveld en Kamerik/Kanis) in feite geen sprake meer was van een stiltegebied. In het Provinciaal Milieubeleidsplan 2004-2008 en het Streekplan Utrecht 2005-2015 (thans Structuurvisie) zijn deze gebieden niet meer opgenomen als stiltegebied. Deze gebieden worden ook niet meer aangewezen in deze PMV.

Als gevolg van de sluiting van de vliegbasis Soesterberg is in het toenmalige Streekplan Utrecht een zoekgebied voor een nieuw stiltegebied tussen Leusden en Woudenberg aangegeven.

Hierover is overleg gevoerd met deze gemeenten en met de belangrijkste grondeigenaren. Er bleek bij deze partijen geen draagvlak te zijn voor de aanwijzing van een gebied. Om die reden is dit gebied niet aangewezen als stiltegebied.

In 2010 is de akoestische kwaliteit van de gebieden opnieuw onderzocht⁶. Op basis hiervan is de begrenzing van de gebieden Eemland, Westbroek en omgeving, Lage Vuursche, Loenderveense Plas, Kockengen/Teckop, Hoenkoop/Polsbroek, Willeskop/Benschop, Blokland/Broek, Hei- en Boecop, Beverweerd/Rijsenburg, Overlangbroek, Boswachterij Leersum, Amerongse Berg en Achterbergse Hooilanden opnieuw beoordeeld.

⁶ Rapport “Geluid in stiltegebieden – Evaluatie van de akoestische kwaliteit van de stiltegebieden in de provincie Utrecht, peiljaar 2010”.

Het gebied Lage Vuursche is qua omvang te klein om nog als stiltegebied in aanmerking te komen. Met name de recreatieve druk op dit gebied (Kampeer- en bungalowterrein de Zeven Linden en het recreatieterrein "De Kuil") en de omliggende infrastructuur leidt ertoe dat de stille kern slechts circa 150 ha beslaat. Dit gebied wordt dan ook niet opnieuw aangewezen als stiltegebied.

Aan de westzijde van stiltegebied Westbroek en omstreken maken sinds een grenswijziging in 1998 ook verblijfsrecreatieterreinen onderdeel uit van het stiltegebied. Bij de aanwijzing van het Natura 2000-gebied is, vanwege de aanwezigheid van deze recreatieterreinen, de grens oostelijker getrokken dan de grens van het stiltegebied. Wij wijzigen de begrenzing van dit stiltegebied nu zodanig, dat genoemde recreatieterreinen er buiten vallen en de grens hier plaatselijk samenvalt met die van het Natura 2000-gebied.

Verder zijn enkele zeer kleine wijzigingen doorgevoerd.

Op de kaart is naast de grens van het stiltegebied, ook de stille kern en de bufferzone aangegeven. Doel hiervan is de bescherming van de stille kern te optimaliseren. Ook zijn de bestaande activiteiten in de stille kern aangegeven, die op basis van het overgangsrecht in aanmerking komen voor een ontheffing van het verbod als bedoeld in artikel 28.

3.2.2. Beoordelingsmaat en richtwaarde

Ingevolge artikel 5.5 van de Wet milieubeheer kunnen milieukwaliteitseisen worden gesteld aan stiltegebieden. Er zijn twee soorten normen die kunnen worden gesteld: grens- en richtwaarden. De eerste laat geen ruimte voor afwijkingen, de tweede alleen op basis van een gedegen afweging en motivering. Daarnaast moet in de provinciale verordening worden aangegeven bij welke besluiten de betreffende normen een rol spelen.

Het opnemen van een kwaliteitseis in de provinciale milieuverordening is een instrument dat geschikt is voor het gebiedsgerichte beleid. Door het stellen van een kwaliteitseis kunnen de belangrijkste vormen van verstoring worden tegengaan en de aanwezige stilte beter worden gehandhaafd.

Algemeen uitgangspunt is dat het toelaatbare of gewenste geluidsniveau van niet-gebiedseigen geluiden in een stiltegebied 40 dB(A) is. Dit betreft een A-gewogen equivalent geluidsniveau. Een geluidsniveau van 40 dB(A) of lager wordt over het algemeen als stil ervaren. In de bufferzone rondom de stille kern is een geluidsniveau tot 45 dB(A) aanvaardbaar. Een geluidsniveau van 40 dB(A) is ook in lijn met de gewenste akoestische kwaliteit in de Ecologische Hoofdstructuur.

In de Notitie stiltegebieden 2011 is opnieuw bekrachtigd dat het beleid er op is gericht om de geluidsbelasting ten gevolge van menselijke activiteiten in de stiltegebieden onder de waarde van 40 dB(A) $L_{Aeq,24h}$ te houden. Bij de bepaling van deze geluidsbelasting blijven buiten beschouwing de geluiden die het gevolg zijn van in het gebieden passende activiteiten, zoals landbouwactiviteiten, ook indien zij door mensen worden veroorzaakt.

Als beoordelingsgrootte hanteren wij het 24-uurs gemiddelde geluidsniveau $L_{Aeq,24h}$ op een hoogte van 1,5 m boven het maaiveld. Deze hoogte is gekozen vanwege het feit dat de rustzoekende recreant een belangrijke doelgroep is. Wij hanteren geen strengere beoordeling of toetsing voor de avond- en of nachtperiode ten opzichte van de dagperiode. Bij veel andere situaties zijn de normen voor de avond en nacht wel strenger, omdat in die perioden sneller hinder en slaapverstoring optreedt. Voor bijvoorbeeld een wandelaar of fietser in het stiltegebied is die verhoogde gevoeligheid echter niet waarschijnlijk, zodat strengere toetsing niet zinvol is.

De richtwaarde van $L_{Aeq,24h} = 40$ dB(A) betreft het totale geluidsniveau van alle niet-gebiedseigen geluidsbronnen. Omdat in de meeste gevallen sprake is van cumulatie van het geluid van meerdere bronnen, hanteren wij per geluidsbron een richtwaarde van 35 dB(A) op een afstand van 50 m van de geluidsbron. In de bufferzone geldt dezelfde richtwaarde als in de stille kern, ondanks het feit dat hier een hoger geluidsniveau aanvaardbaar is. De reden hiervoor is dat hier over het algemeen meer sprake is van cumulatie van het geluid van meerdere geluidsbronnen.

Teneinde te voorkomen dat geluidsbronnen buiten het stiltegebied een ongewenste aantasting van de akoestische kwaliteit in het stiltegebied veroorzaken, geldt de richtwaarde ook voor geluidsbronnen buiten het stiltegebied. Hierbij geldt de richtwaarde binnen het stiltegebied op een afstand van 50 m van de grens van het stiltegebied. Er is niet gekozen voor een richtwaarde op de grens van het stiltegebied, om rechtsongelijkheid te voorkomen indien de geluidsbron grenst aan het milieubeschermingsgebied.

De meest relevante besluiten waarin de richtwaarde dient door te werken zijn te vinden in de Wet ruimtelijke ordening, het inrichtingenregiem van de Wet milieubeheer/de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht, de Wet luchtvaart, de Wegenverkeerswet 1994 en de Algemene plaatselijke verordening op basis van de Gemeentewet.

Vanuit de doelstelling de lasten voor burgers en bedrijven en de administratieve lasten zoveel mogelijk te beperken, is een praktische aansluiting bij de gebruikelijke wijze van bepalen en beoordelen van geluidsniveaus gewenst. Daarom kan bij toetsing aan de richtwaarde worden uitgegaan van het equivalente geluidsniveau over de gebruikelijke beoordelingsperioden dag (07:00– 19:00 uur), avond (19:00 -23:00 uur) en nacht (23:00 – 07:00 uur).

De wijze waarop het geluidsniveau vanwege een geluidsbron wordt bepaald (gemeten of berekend) en getoetst aan de richt- of grenswaarde, is afhankelijk van het type geluidsbron. Indien het industrielawaai betreft, dat wil zeggen het geluid van een inrichting, in het dagelijkse spraakgebruik meestal bedrijf, conform de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht, dan vinden de metingen en/of berekeningen plaats volgens de Handleiding meten en rekenen industrielawaai 1999. Wanneer het verkeerslawaai betreft, dienen de metingen en/of berekeningen plaats te vinden conform het Reken- en meetvoorschrift geluidhinder 2006. Hierbij zal afhankelijk van het doel van de vaststelling van het geluidsniveau, gemotiveerd al dan niet een aftrek op grond van artikel 110g Wet geluidhinder worden toegepast.

Indien een meting van het totale geluidsniveau wordt uitgevoerd ter evaluatie van de akoestische kwaliteit, waarbij verschillende typen geluidsbronnen van belang zijn, kan aansluiting worden gezocht bij de Richtlijnen voor karakterisering en meting van het omgevingsgeluid (IL-HR-15-04). Een actualisatie van deze Richtlijn is in voorbereiding.

3.2.3. Gedragsvoorschriften

De PMV bevat regels in de vorm van gedragsvoorschriften, die de burgers moeten dwingen tot gedrag dat de stiltegebieden niet verstoort. Dit betreft verboden op het gebruik van toestellen, motorrijtuigen en pleziervaartuigen. In de lijst van artikel 28 zijn die geluidsbronnen opgenomen die door hun niet-permanente karakter moeilijk via bijvoorbeeld de ruimtelijke ordening te weren zijn.

Voor een aantal verboden gelden in specifieke situaties vrijstellingen, zoals bijvoorbeeld het gebruik van toestellen, motorvoertuigen etc. die worden gebruikt voor de uitoefening van land-, tuin-, of bosbouw of ten behoeve van onderhoud. De lijst van uitzonderingen op de verboden activiteiten en gedragingen is geactualiseerd en uitgebreid. De uitbreiding betreft het organiseren van en deelnemen aan toertochten met elektrisch aangedreven voertuigen, zoals scooters. De geluidsbelasting daarvan is over het algemeen zodanig dat niet kan worden gesproken van een ernstige vorm van verstoring. Daarnaast ziet de uitbreiding van de vrijstellingen vooral op activiteiten die direct verband houden met een aantal functies van het gebied. Te denken valt bijvoorbeeld aan de landbouw, de energievoorziening en dergelijke. Het gaat om activiteiten die zonder meer noodzakelijk zijn en waarvoor ontheffing door ons steeds is of zou zijn verleend. Overigens zij nogmaals benadrukt dat de vrijstelling geen vrijbrief vormt voor een ongelimiteerde geluidsemissie. Ook degenen die deze geluiden produceren moeten het bepaalde in artikel 22, de zorgplicht, in acht nemen.

Gedeputeerde Staten kunnen ontheffing van het verbod verlenen. Overwogen is of de ontheffingverlening niet beter aan de gemeenten overgelaten kan worden. De praktijk leert dat voor veel van de genoemde toestellen en activiteiten naast een ontheffing ook een vergunning op basis van de APV van de desbetreffende gemeente vereist is. Argument tegen is dat de meeste stiltegebieden zijn gelegen in meer dan één gemeente. In de praktijk blijkt dat het aantal ontheffingaanvragen voor de gehele provincie dat bij Gedeputeerde Staten is ingediend, niet meer bedraagt dan enkele per jaar.

Gezien het zeer geringe aantal ontheffingen per jaar is er voor gekozen de ontheffingverlening bij Gedeputeerde Staten te laten.

Wanneer is wel en wanneer is geen ontheffing mogelijk?

Mede ten behoeve van de uitvoering van het ontheffingenbeleid hebben Gedeputeerde Staten de Notitie stiltegebieden 2011 opgesteld.

Uitgangspunt is dat met name de kwaliteit in de stille kern van het stiltegebied gekoesterd wordt. Ook eenmalige activiteiten leveren een verstoring van deze stille kern op. Het verlenen van een ontheffing voor een versturende activiteiten *in de stille kern* is niet in overeenstemming met het karakter van het gebied en is dan ook in principe niet mogelijk voor activiteiten en gedragingen in de stille kern. De enige uitzondering die hierop kan worden gemaakt is, indien zwaarwegende maatschappelijke belangen tot de gedraging/activiteit nopen. Daarbij geldt dan als extra voorwaarde, dat er geen mogelijkheden voor de gedraging/activiteit zijn buiten het stiltegebied, dan wel buiten de feitelijk stille kern.

Of ontheffing voor gedragingen/activiteiten *in het overgangsgebied* kan worden verleend of niet, is afhankelijk van overwegingen, die enkel op het voorkomen of beperken van geluidhinder gericht zijn. Hierbij gelden in ieder geval de volgende aspecten:

- plaats van de activiteit en mate van verstoring
- Is dit aan de rand van de feitelijk stille kern? In welke mate wordt de geluidsbelasting van de stille kern door de activiteit(en) beïnvloed? Is het noodzakelijk dat de activiteit in het stiltegebied plaatsvindt? Zijn er alternatieven? Zo niet, kan de geluidemissie minder door het toepassen van stillere technieken of afscherpende maatregelen?
- nut en /of noodzaak van de activiteit
- Hierbij wordt een afweging gemaakt tussen enerzijds de aard en de doelstelling van de voorgenomen activiteit (bijvoorbeeld is er sprake van een commerciële activiteit dan wel dient de activiteit een maatschappelijk belang) en anderzijds de noodzaak om verstoring van het beschermde gebied zoveel mogelijk te voorkomen of in voldoende mate te beperken.
- tijdsduur/periode waarbinnen de activiteit zich afspeelt
- Van belang is inzicht te hebben in de duur van de te organiseren activiteit. Hierbij geldt uiteraard: hoe korter het tijdsbestek, des te kleiner is de impact op het gebied. Hierbij is ook van belang of de activiteit gedurende de dag-, avond- of nachtperiode is. Daar waar mogelijk verdient het de voorkeur om de activiteiten in de dagperiode te laten plaatsvinden, omdat dan sprake is van een relatief hoog achtergrondniveau aan geluid (in verhouding tot de avond- en nachtperiode). Ook is van belang of de activiteit zich afspeelt in het "hoogseizoen" dan wel in het laagseizoen. In de zomer heeft de recreatieve waarde (mensen die van de rust binnen het stiltegebied willen genieten) een grotere impact dan bijvoorbeeld in de winterperiode..
- maximum aantal activiteiten, waarvoor ontheffing wordt verleend, binnen een bepaald gebied.
- Dit aantal is bepaald op maximaal 12 keer per kalenderjaar per stiltegebied. Het moet echt om een uitzonderings situatie gaan.
- Indien ontheffing wordt verleend betekent dit dat incidenteel wordt afgeweken van het verbod om bepaalde lawaaiige toestellen in te zetten. Bekeken moet worden of binnen het gebied reeds ontheffingen voor de gevraagde periode zijn afgegeven.

4. Algemene bepalingen

4.1. Meldingen en ontheffingen

4.1.1. Melding

De melding komt alleen aan de orde bij het onderwerp grondwaterbescherming (hoofdstuk 2 PMV). Het instrument stelt het bevoegd gezag op de hoogte van een voorgenomen activiteit, waaraan vanuit de PMV voorschriften zijn verbonden.

Uitgezonderd voor de waterwingebied Bethunepolder is de melding alleen aan de orde in grondwaterbeschermingsgebieden en boringsvrije zones. Voor de activiteiten buiten inrichtingen is alleen een melding aan de orde, waar voorschriften aan een activiteit worden gesteld, en waar de melding dienstig is bij de achteraf beoordelen van die activiteit, met name ook bij het de controle en handhaving van die regels. Ook bieden meldingen een goed overzicht van de daadwerkelijke activiteiten in grondwaterbeschermingsgebieden respectievelijk in boringsvrije zones. Voor de volgende situaties (activiteiten buiten inrichtingen) bestaat een melding bij Gedeputeerde Staten:

Toepassen glyfosaat (onkruidbestrijding)	Waterwingebied Bethunepolder
Uitbreiden begraafplaatsen c.s.	Grondwaterbeschermingsgebieden
Veranderen bestaande buisleiding	Grondwaterbeschermingsgebieden
Funderingswerken	Grondwaterbeschermingsgebieden en boringsvrije zones
Afkoppelen hemelwater van riool	Grondwaterbeschermingsgebieden
Bodemwarmtewisselaar	Boringsvrije zones
Grondwerken	Grondwaterbeschermingsgebieden

4.1.2. Ontheffing

Het ontheffingsinstrument is alleen aan de orde in stiltegebieden. In grondwaterbeschermingsgebieden is het instrument afgeschaft om o.a. de administratieve lastendruk terug te dringen.

Toelichting procedure ontheffing voor stiltegebieden

Artikel 1.3 Wet milieubeheer gaat over het verlenen van ontheffingen van de verordening.

Van aangewezen regels voor stiltegebieden kunnen gedeputeerde Staten ontheffing verlenen, zoals aangegeven in hoofdstuk 3.

Als hoofdregel volgen aanvragen om ontheffing de procedure van afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht. Alleen als uit een oogpunt van bescherming van het milieu redelijkerwijs geen bedenkingen zijn te verwachten, kan bij de verordening anders worden bepaald. Aan de minimumeisen die hoofdstuk 4 van de Algemene wet bestuursrecht aan de totstandkoming van beschikkingen stelt, zal vanzelfsprekend ook in die gevallen wel moeten worden voldaan. Afdeling. 3.4 is alleen van toepassing op ontheffingen ten behoeve van artikel 28 onder c en d (verbod voor rijden buiten de openbare weg en voor toertocht voor motorrijtuigen in stiltegebieden).

De keuze, opengelaten door artikel 1.3, vierde lid, Wet milieubeheer, voor een minimumprocedure sluit aan bij de in de praktijk ontstane behoefte aan een lichte procedure. Wanneer ontheffing wordt gevraagd voor het gebruik van een toestel etc. in de recreatiesfeer zijn redelijkerwijs geen bezwaren te verwachten. Waar dat wel het geval is, kunnen gedeputeerde staten besluiten toch de uniforme openbare voorbereidingsprocedure (afd. 3.4 Algemene wet bestuursrecht) te volgen. Artikel 3.10 van de Algemene wet bestuursrecht biedt daartoe de mogelijkheid.

Ten aanzien van de verboden gesteld in de bepaling 29, geldt wel dat afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing is, omdat dan wel bezwaren te verwachten zijn.

De procedureregeling in de verordening kan zeer beperkt blijven. In aanvulling op de bepalingen van de Algemene wet bestuursrecht is alleen bepaald dat een aanvraag om ontheffing wordt ingediend op een door GS vastgesteld aanvraagformulier.

De verordening bevat verder nog enige bepalingen over het verlenen van een ontheffing onder beperkingen of voorschriften en de wijziging of intrekking van ontheffingen. Ook bij deze bepalingen is zoveel mogelijk aansluiting gezocht bij hoofdstuk 8 van de wet.

4.2. Vergoeding van kosten en schade

De Wet milieubeheer bevat een schadevergoedingsregeling. Op grond van deze regeling heeft degene die schade lijdt door een bepaling uit de PMV (bijvoorbeeld het bestrijdingsmiddelenverbod) onder bepaalde voorwaarden recht op schadevergoeding. GS zijn belast met de beslissing op een verzoek om schadevergoeding.

GS kunnen voor een deskundige beoordeling van schadeclaims een schadebeoordelingscommissie instellen. De instelling van zo'n commissie is gebaseerd op de Provinciewet (artikel 82) en moet bij GS-besluit plaatsvinden. In het instellingsbesluit kan naast de samenstelling ook de taak en werkwijze van de commissie geregeld worden.

In gevallen die hoofdstuk 2 van de PMV (grondwaterwinning) betreffen, heeft het drinkwaterbedrijf een actieve rol. Achtergrond daarvoor is, dat zij in beginsel de kosten draagt van de toepasselijke PMV-regels voor de waterwinning, zoals blijkt uit artikel 15.34 Wet milieubeheer. In dat artikel wordt genoemd, dat de provincie deze kosten bij de drinkwaterbedrijven kan verhalen middels een heffingsverordening. De praktijk is echter, dat provincies liever daarvoor een afspraak maken met de drinkwaterbedrijven. De provincie Utrecht heeft hierover een betalingsafpraak gemaakt. De bestaande afspraak wordt mogelijk geactualiseerd naar aanleiding van deze herziening van de PMV..

4.3. Handhaving

Bij activiteiten binnen een inrichting, is het bevoegd gezag voor die inrichting ook het bestuursorgaan dat belast is met de handhaving van de regels op grond van deze verordening. Voor activiteiten buiten inrichtingen, is Gedeputeerde Staten het bestuursorgaan dat met de handhaving is belast. Naast de handhaving die in handen ligt van GS, vindt ook strafrechtelijke handhaving plaats door politie en justitie, met behulp van bijzondere opsporingsambtenaren (BOA's).

4.4. Overgangsrecht

Grondwaterbescherming

Voor de regels over grondwaterbescherming (hoofdstuk 6 PMV) is overgangsrecht opgenomen voor inrichtingen en activiteiten buiten inrichtingen die ten tijde van de inwerkingtreding van deze regeling legaal, dat wil zeggen in overeenstemming met de op dat moment geldende regels van de Provinciale milieuverordening, in werking zijn respectievelijk worden uitgevoerd. In hoofdlijnen bevat het overgangsrecht het volgende:

- Voor bestaande (legale) bedrijven is de overgangstermijn om aan de regels te voldoen drie jaar;
- De reeds aanwezige verboden inrichtingen moeten binnen drie jaar voldoen aan de voorschriften voor toegestane bedrijven in grondwaterbeschermingsgebieden. Dit geldt ook voor de verboden bedrijven in waterwingebieden;
- Bij vergunningplichtige bedrijven dient het bevoegde gezag binnen drie jaar de instructies voor die inrichting te verwerken in de vergunning;
- Voor (legale) activiteiten buiten inrichtingen is er voor de volgende activiteiten in grondwaterbeschermingsgebieden (onder voorwaarden) overgangsrecht opgenomen:
 - Boorputten;
 - Grond- of funderingswerken;
 - Buisleidingen;
 - Bodemenergie;
 - Afstromend hemelwater;
 - Parkeren.

Voor de overige activiteiten buiten inrichtingen is geen overgangsrecht opgenomen omdat dat niet noodzakelijk is. De details rondom het overgangsrecht (in zoverre dit noodzakelijk is) zijn opgenomen in de artikelsgewijs toelichting en genoemd bij de toelichting van de materiële regels.

De overgangstermijn van drie jaar voor bedrijven is gekozen, om enerzijds bedrijven de tijd te bieden om de noodzakelijke voorzieningen te treffen, anderzijds tijdig de gewenste bescherming te realiseren. Waar in een individuele situatie voor een bedrijf deze termijn onredelijk kort is of bij het aanpassen van de bedrijfsvoering schade optreedt en onevenredig belastend geacht moet worden in vergelijking met wat van soortgelijke bedrijven onder vergelijkbare omstandigheden kan worden verwacht, kan een beroep gedaan worden op de schadevergoedingsregeling.

Stiltegebieden

Ook voor enkele regels voor stiltegebieden is overgangsrecht opgenomen. Het betreft de richtwaarden voor inrichtingen en overige geluidsbronnen en ontheffingen voor bestaande activiteiten.

Met de richtwaarden voor geluidsbronnen, waaronder inrichtingen, zoals opgenomen in artikel 25 en 26, hoeft alleen rekening te worden gehouden bij nieuwe besluiten, activiteiten en inrichtingen. In geval van een uitbreiding van een bestaande inrichting, is artikel 26 wel van toepassing op de uitbreiding.

Ook is voorzien in overgangsrecht voor bestaande evenementen binnen stiltegebieden. Binnen een aantal stiltegebieden worden jaarlijks terugkerende evenementen georganiseerd, zoals de zogenaamde schuurfeesten. Op de kaarten van de stiltegebieden in bijlage 3 zijn – na overleg met de betrokken gemeente - de locaties van deze jaarlijks terugkerende evenementen opgenomen. Deze aangeduide evenementen komen in aanmerking voor ontheffing, ook indien deze binnen de stille kern plaatsvinden, mits kan worden voldaan aan de voorwaarden die in de ontheffing zijn opgenomen. Afhankelijk van de activiteit en de locatiegebondenheid daarvan zal in overleg met de betrokken gemeente worden bezien of verplaatsing naar een buiten het stiltegebied gelegen locatie op termijn tot de mogelijkheden behoort.

5. Artikelsgewijze toelichting

In dit hoofdstuk wordt een nadere toelichting gegeven op de artikelen, indien dit een bijdrage kan leveren aan het begrip van het artikel.

5.1. Beschermingsgebieden met het oog op de waterwinning

Artikel 4 **Zorgplicht**

Dit artikel bevat de uitwerking van een bijzondere zorgplicht. Deze belangrijke vangnetbepaling is toegelicht in onderdeel paragraaf 2.4. Verder kan deze zorgplicht op basis van de PMV niet opgelegd worden als er vanuit een andere wettelijke regeling al een dergelijke zorgplicht bestaat. Hiervoor is dus een uitzonderingsbepaling nodig. Om deze reden geldt de zorgplicht niet voor inrichtingen, aangezien de zorgplicht voortvloeiend uit de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht dit afdekt.

Artikel 5 **Aanwijzing en begrenzing beschermingsgebieden**

Lid 2 bepaalt, dat de begrenzing door Gedeputeerde Staten nader bepaald kan worden. Vanzelfsprekend zal dat altijd plaatsvinden in overleg met de waterwinbedrijven en rekening houdend met andere belanghebbenden. Tegen een dergelijke aanpassing staat ook de mogelijkheid van bezwaar en beroep open.

Artikel 7 **Activiteiten buiten inrichtingen in waterwingebieden.**

Dit artikel bevat een algemeen verbod op potentieel bodembedreigende activiteiten buiten inrichtingen in een waterwingebied, die in alle waterwingebieden van toepassing is. Vanuit het oogpunt van de rechtszekerheid wordt in het artikel een opsomming gegeven van de activiteiten waar het om gaat, alsmede van de daarop van toepassing zijnde uitzonderingen (art. 8). Ook hier geldt een afzonderlijke uitzondering voor de activiteiten van het drinkwaterbedrijf, althans voor zover die activiteiten noodzakelijk zijn voor de waterwinning.

Artikel 10 **Toepasselijke regime Bethunepolder**

Dit artikel bevat de bijzondere beschermingsbepalingen voor de Bethunepolder. Dit gebied is door zijn uitgestrektheid, de aanwezigheid van bewoning en agrarische bedrijven en de winning van oppervlaktewater (dat als grondwater opkwelt in de polder, via de sloten uitwatert en afgemalen wordt naar het waterleidingkanaal) duidelijk anders van aard dan de andere waterwingebieden. Ook de dynamiek van het gebied (natuurwaarden, aangrenzend recreatiegebied) maakt een aangepast regime noodzakelijk.

Artikel 11/12 **Bestrijdingsmiddelen en glyfosaat Bethunepolder**

Er geldt een verbod op bestrijdingsmiddelengebruik. Incidenteel kan –na een daartoe ingediende melding- het middel glyfosaat voor agrarisch gebruik worden toegepast. Bovendien moet 24 uur voor toepassing van de bestrijding, stelt het derde lid, het drinkwaterbedrijf telefonisch mededeling worden gedaan: 0900-9394.

Artikel 13 **Parkeren Bethunepolder**

In dit artikel staat een regeling voor het parkeren in het gebied (zie de toelichting voor parkeren in onderdeel B1 paragraaf 5). Normaliter is dit in de Bethunepolder slechts toegestaan op de daarvoor ingerichte verharde parkeerplaatsen, maar 's winters als er geschaatst wordt op de Loosdrechtse plassen is het aantal reguliere parkeerplaatsen vaak niet toereikend. Voor deze situatie zijn in het verleden goede werkafspraken gemaakt met de gemeente, het drinkwaterbedrijf en de verschillende grondeigenaren, enerzijds als uitwerking van de bijzondere zorgplicht voor het waterwingebied en anderzijds met het oog op de verkeersveiligheid op de openbare weg. Daarbij is vastgelegd, dat de toestemming voor het daar parkeren gekoppeld is aan de randvoorwaarde dat de ondergrond door bevrozing hard is. Daarnaast zijn middels de in B1 genoemd brieven afspraken gemaakt over een regelmatige visuele inspectie van de voor parkeren gebruikte weilanden. Bovendien is een calamiteitenplan vereist, dat waarborgt dat zowel de provincie (tel 0800-2255100 als het drinkwaterbedrijf (0900-9394) direct gewaarschuwd worden bij incidenten met mogelijke verontreiniging.

Artikel 15 Inrichtingen in grondwaterbeschermingsgebieden

In dit artikel is opgenomen welke eisen er gesteld worden aan de opslag van potentieel voor het grondwaterschadelijke stoffen. De opslag van deze stoffen dient plaats te vinden boven een vloeistofdichte voorziening. Hieronder valt een lekbak of een dubbelwandige tank, die uiteraard moeten voldoen aan de gestelde eisen van de landelijke wetgeving. Tanks mogen maximaal 5.000 liter groot zijn. Daarnaast is ondergronds opslaan in tanks niet toegestaan. Proces en overslag dienen bij voorkeur plaats te vinden boven een vloeistofdichte voorziening, maar deze zijn ook toegestaan boven een vloeistofkerende voorziening als tenminste wordt voldaan aan de eisen zoals opgenomen in de landelijke wetgeving (beheermaatregelen etc.). Onder proces wordt onder andere verstaan: werkzaamheden in (garage) werkplaatsen, spuitcabines etc. Onder overslag wordt verstaan het aftanken van voertuigen, laad- en losactiviteiten van vrachtwagens etc. Mocht landelijke regelgeving strengere eisen stellen aan bepaalde voorzieningen, dan zijn die regels uiteraard van toepassing. Verder wordt gesteld dat er een werkvoorraad van de niet toelaatbaar stoffen aanwezig mag zijn binnen de inrichting (maximaal 25 liter/kilo).

Artikel 16/17 Verboden activiteiten buiten inrichtingen en vrijstelling*Verstoring bodem*

Enkel specifieke activiteiten wordt in artikel 17 vrijgesteld van het verbod op boorputten en grondwerken: het belang van grondwatermetingen i.v.m. de waterwinning, tijdelijke bronbemaling, bodemonderzoek/aanpak vanwege de risico's van bedrijfsactiviteiten of aanwezige bodemverontreinigingen wegen op tegen het belang om deze te verbieden. Ook sonderingen zijn vrijgesteld omdat de risico's gering zijn. Ontgrondingen zijn vrijgesteld, omdat de provincie als bevoegd gezag vergunning verleent op basis van de Ontgrondingenwet. Wij geven er de voorkeur aan in dit kader aan te geven wanneer een ontgroning toelaatbaar is en wanneer een vergunning wordt geweigerd. Het spreekt voor zich dat de provincie terughoudend is bij het verstrekken van een vergunning in een kwetsbaar gebied.

Bij verwijdering van grond bij grondwerken moet het bodemprofiel worden hersteld (lid 1 onder f); de buitengebruikstelling van een boorput dient op deugdelijke wijze te gebeuren. Bij funderingen zijn eisen gesteld aan het soort palen (lid 1 onder g).

De vrijstelling voor "ontgrondingen" betreft de hoofdactiviteit van ontgronden, daaronder worden niet de specifieke activiteiten verstaan van het eerste lid onder a-d. Meldingen: de volgende activiteiten moeten gemeld worden: grondwerken en funderingen.

Meststoffen

Verbod op bepaalde meststoffen (artikel 16 eerste lid onder e). Geldt voor zuiveringsslib en secundaire meststoffen, waarvan onbekend en onzeker is hoe zij zijn samengesteld. Vrijgesteld van dit verbod zijn dierlijke meststoffen, kunstmeststoffen en overige meststoffen.

Verhardingen en gebouwen

Art. 16 eerste lid onder h: het verbod heeft betrekking op de situatie binnen de bebouwde kom. Dit onderscheid heeft te maken met het veelal ontbreken van riolering buiten de bebouwde kom in directe nabijheid van verhardingen of gebouwen. Voor buiten de bebouwde kom is gekozen om te verwijzen naar de landelijke regels, aangevuld met de bijzondere zorgplicht. Deze zorgplicht biedt de mogelijkheid maatwerk te leveren gezien de situatie. Het gaat om maatregelen of voorzieningen bij rijkswegen en provinciale wegen. Aanleg van nieuwe rijkswegen en provinciale wegen in grondwaterbeschermingsgebieden is ongewenst. Van bestaande wegen zullen maatregelen en infiltratievoorzieningen moeten worden gekozen met een voldoende kosteneffectiviteit. We geven er de voorkeur aan dat de provincie hierover afspraken maakt met Rijkswaterstaat respectievelijk binnen de provincie met de eigen afdeling wegen. Art. 17 vijfde lid: onder a en b staan vrijstellingen opgenomen omdat daar geen wezenlijke risico's voor het grondwater gelden. De nadere karakterisering van begrippen, zoals "schone of beperkt schone verhardingen" staan toegelicht in een beslisschema in de leidraad afkoppelen en infiltreren op de Utrechtse Heuvelrug. Onder de vrijstelling onder b vallen in elk geval vrijliggende voet- en fietspaden, schoolpleinen, kleine parkeergelegenheden voor personenauto's in woongebieden, woonerven, toegangswegen van woonwijken. Deze oppervlakken zijn alleen schoon als de gemeente een chemievrij beleid voert voor reiniging van het openbaar terrein. In het tiende lid onder d is aangegeven, wanneer afkoppelen van verhardingen van het riool niet is toegestaan. Afkoppelen is meldingsplichtig.

Onverhard parkeren

Art. 16 eerste lid onder i: verbod op onverhard parkeren.

Er is een minimale omvang gedefinieerd van een parkeerplaats. Bestaande onverharde parkeerplaatsen, die legaal zijn aangelegd hoeven niet te worden verhard (overgangsrecht), maar hiervoor geldt uitdrukkelijk de bijzondere zorgplicht. Bij uitbreiding van de parkeerplaats zal wel tenminste een vloestofkerende voorziening moeten worden aangebracht. Afhankelijk van de situatie zullen nadere voorzieningen of maatregelen moeten worden getroffen (bijzondere zorgplicht).

- Artikel 20 -22 Activiteiten en vrijstellingen buiten inrichtingen in boringsvrije zones (bodemenergie)**
 Verbod op open en gesloten systemen (eerste lid). Voor gesloten systemen, die niet de dieptegrens overschrijden, geldt een meldplicht en enkele regels (artikel 21 en 22). Voor open systemen (KWO's) wordt in artikel 21 tweede lid geattendeerd op de Waterwetvergunning. In het al jaren vigerende beleid staat, dat de vergunning wordt geweigerd als de beoogde activiteit binnen de zogenaamde 50-jaarszone plaatsvindt.

5.2. Stiltegebieden

- Artikel 23 Bijzondere zorgplicht stiltegebieden**
 In de bepaling 23 komt de essentie van de regelgeving met betrekking tot het voorkomen of beperken van geluidhinder in stiltegebieden tot uitdrukking: het weren van gedragingen, die zodanig lawaaiig en wezensvreemd aan een stiltegebied zijn, dat zij het stille karakter van het gebied verstoren. Overlap met geluidregeling in hogere wetgeving met betrekking tot toestellen dient te worden voorkomen. Voor zover op dit moment te voorzien is, vallen onder het verbod van bepaling 28 geen andere toestellen dan die zijn genoemd.
- Artikel 24 Aanwijzing stiltegebieden**
 Lid 2 bepaalt, dat de detailbegrenzing door Gedeputeerde Staten zonodig nader bepaald kan worden. Het gaat dan om wijzigingen die het gevolg zijn van een periodieke akoestische inventarisaties van de gebieden. Dit voorkomt een wijzigingsprocedure van de PMV door Provinciale Staten, die vanuit inhoudelijke overwegingen eigenlijk niet nodig is. Voor grootschalige wijzigingen en intrekken of het aanwijzen van nieuwe gebieden zijn Gedeputeerde Staten nadrukkelijk niet bevoegd.
- Artikel 25 Richtwaarde equivalent geluidsniveau**
 Dit artikel gaat over een richtwaarde. In de algemene toelichting is op de hoogte van de richtwaarde ingegaan. Op grond van artikel 5.2, vierde lid, van de Wet milieubeheer moet - bij de uitoefening van een bevoegdheid als bedoeld in artikel 27 - indien van die waarde wordt afgeweken, de motivering van het desbetreffende besluit in ieder geval vermelden welke gewichtige redenen daartoe hebben geleid.
- Artikel 26 Richtwaarde voor inrichtingen in stiltegebieden**
 Het eerste lid bevat het geluidsniveau dat als grenswaarde moet worden opgenomen in een milieuvergunning. Het bevoegd gezag kan hier alleen van afwijken, indien in de motivering van het betreffende besluit wordt vermeld welke gewichtige redenen hiertoe hebben geleid. De genoemde waarde is een langtijdgemiddeld geluidsniveaus en wordt per periode bepaald (dag, avond en nacht). De bepaling van de waarde dient plaats te vinden volgens de Handleiding meten en rekenen industrielawaai 1999. Voor de meeste inrichtingen geldt het vergunningvereiste van de Wabo niet. Daarvoor gelden alleen algemene regels. Deze zijn neergelegd in het Besluit algemene regels voor inrichtingen milieubeheer (Activiteitenbesluit). De regels bevatten normen die in beginsel een acceptabele geluidskwaliteit moeten verzekeren. De normen hebben betrekking op de geluidsbelasting op een woning of een ander geluidsgevoelig gebouw in de nabijheid van de inrichting. Zijn deze niet in de buurt, dan geldt in feite een hele ruime norm. Deze kunnen niet passend zijn, bijvoorbeeld omdat het omgevingsgeluid aanzienlijk lager is of de aard en de hoeveelheid van de inrichtingen in het gebied zodanig is, dat een andere norm gewenst is. In dat geval kan het bevoegd gezag gebruik maken van de mogelijkheid van maatwerkvoorschriften. Deze kunnen strenger zijn dan de algemene normen. De ligging van een inrichting in een stiltegebied is een bijzonder lokale omstandigheid. Indien het bevoegd gezag een maatwerkvoorschrift oplegt aan een inrichting in een stiltegebied, dient daarbij rekening te worden gehouden met de genoemde richtwaarde. Dit

geldt ook in het geval van een inrichting buiten het stiltegebied, waarvan de geluiduitstraling van invloed is op de akoestische kwaliteit van het stiltegebied.

Artikel 27 Doorwerking richtwaarden

In dit artikel zijn de bevoegdheden aangewezen waar bij de uitoefening daarvan rekening moet worden gehouden met de in het voorgaande artikel opgenomen richtwaarde. Gedacht wordt aan de vergunningverlening en maatwerkvoorschriften ingevolge de Wet milieubeheer en de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht, vergunning- of ontheffingverlening ingevolge de Algemene Plaatselijke Verordeningen alsmede aan besluiten genomen in het kader van de Wet op de ruimtelijke ordening. Volgens de Wet milieubeheer moet met een richtwaarde rekening worden gehouden.

Artikel 28 Verbodsbepalingen activiteiten buiten inrichtingen in stiltegebieden

In de lijst van bepaling 28 zijn die toestellen en activiteiten opgenomen die de kwaliteit van de stiltegebieden negatief beïnvloeden en door hun niet-permanente karakter moeilijk via de ruimtelijke ordening te weren zijn. De lijst onder a is evenwel geen limitatieve opsomming, zoals ook blijkt uit de toevoeging 'in elk geval'. Nieuwe lawaaiige toestellen, die nog niet op de toestellenlijst voorkomen, noch in andere regelgeving ten aanzien van het geluidaspect gereguleerd zijn, vallen eveneens onder a.

Sub a, onder 1e en 2e: Het seismologisch onderzoek dient ter beantwoording van de vraag of zich in de ondergrond gasvoerende structuren van voldoende omvang bevinden. Het wordt uitgevoerd met zogenaamde airgunapparatuur. Hieronder wordt verstaan de apparatuur voor het door middel van de gecompriëerde lucht onder water opwekken van trillingen. Daarnaast wordt de schotgatmethode toegepast. Bij deze laatste methode worden kleine hoeveelheden explosieve ladingen in de bodem tot ontsteking gebracht. Ook deze methode valt onder de omschrijving van de categorie. Hoewel seismologisch onderzoek doorgaans van korte duur is, wordt gevreesd voor versterking van rust en stilte, vooral in de kwetsbare gebieden. Reden om bedoelde activiteit onder de werking van de verordening te plaatsen

Sub a, , onder 5e: Onder vuurwapens wordt verstaan vuurwapens als bedoeld in artikel 1 van de Wet wapens en munitie. Het gebruik van toestellen voor het afschieten van kleiduwen is een lawaaiige vorm van recreatie en als zodanig wezensvreemd aan een stiltegebied. Schietwapens in gebruik voor kleiduvenschiet sport vallen niet onder de Jachtwet. Bij de behandeling van een aanvraag om ontheffing van het verbod schietwapens te bezigen bij het kleiduvenschieten in een milieubeschermsgebied waar het aspect stilte wordt beschermd, zullen wij het onverenigbaar zijn van de aanwezigheid van een kleiduvensafschietinrichting in een dergelijk gebied in de beoordeling betrekken.

Artikel 29 Vrijstellingen artikel 28

De lijst met uitzonderingen op de in artikel 28 gestelde verboden is uitgebreid. De uitbreiding ziet vooral op de activiteiten die direct verband houden met een aantal functies van het gebied. Te denken valt bijvoorbeeld aan de landbouw, de energievoorziening en dergelijke. Het gaat om activiteiten die zonder meer noodzakelijk zijn en waarvoor ontheffing door ons ook steeds is verleend. Overigens zij nogmaals benadrukt dat de vrijstelling geen vrijbrief vormt voor een ongelimiteerde geluidsemissie. Artikel 23 is onverkort van toepassing.

5.3. Meldingen en ontheffingen

Artikel 31 Meldingen

De melding wordt uiterlijk zes weken voor de uitvoering gedaan. De melding bevat een beschrijving van de activiteit en de bodembeschermende voorzieningen en maatregelen. Binnen drie weken na ontvangst sturen Gedeputeerde Staten een brief waarin zij aangeven of zij verwachten dat de activiteit waarvan melding wordt gedaan, gezien de ontvangen gegevens, zal voldoen aan de gestelde regels. Als de gegevens in de melding voor een beoordeling van de te nemen maatregelen onvoldoende zijn, kan met overeenkomstige toepassing van artikel 4:5 Awb om aanvullende gegevens worden gevraagd. Bij overschrijding van de termijn van drie weken wordt het oordeel van het Gedeputeerde Staten geacht positief voor de melder te zijn. Als om aanvullende gegevens wordt gevraagd, wordt de termijn van drie weken opgeschort (artikel 4:15 Awb).

5.4. Overgangsrecht

Artikel 35 **Overgangsrecht verboden inrichtingen**

Lid 1 tot en met lid 4: Inrichtingen die op de verbodsjijst staan van Bijlage 5, maar wel in overeenstemming waren met de opdat moment geldende regels van de provinciale milieuverordening, mogen hun werkzaamheden voorzetten. Wel dient binnen drie jaar de vergunning aangepast te worden overeenkomstig artikel 15 van de regeling.

Lid 5: geeft een uitzondering op het gebruik van ondergrondse tanks voor het afleveren van brandstoffen. Deze uitzondering is opgenomen, omdat de huidige tankstations in grondwaterbeschermingsgebieden vanwege de risico's van externe veiligheid niet kunnen voldoen aan de eis van artikel 15 tweede lid om een bovengrondse (benzine)opslag te realiseren. Deze regel zou feitelijk neerkomen op een verbod, hetgeen we onwenselijk vinden. Deze uitzondering bestaat uit het vervangen van ondergrondse enkelwandige tanks, door dubbelwandige tanks met lekdetectie. De enkelwandige ondergrondse tanks moeten vervangen worden zodra de tanks wettelijke gekeurd moeten worden. Ook al wordt de enkelwandige tank goedgekeurd, deze dient dan alsnog vervangen te worden door een dubbelwandige tank met lekdetectie.

Artikel 38 **Overgangsrecht activiteiten buiten inrichtingen in grondwaterbeschermingsgebieden**

Lid 1: Voor reeds bestaande boorputten, grond- of funderingswerken, buisleidingen, bodemenergiesystemen of afstromend hemelwater geldt het verbod onder artikel 15 niet, als deze activiteiten in overeenstemming met de op dat moment geldende provinciale milieuverordening in werking waren. Wel moet bij beëindiging van een grondwerk resp. een boorput het bepaalde artikel 15 derde lid en artikel 16 eerste lid in acht worden genomen.

Lid 2: Dit lid geeft een uitzondering, waarbij onverhard parkeren is toegestaan. Deze uitzondering is alleen mogelijk bij bestaande (legale) situaties. Eventuele uitbreidingen dienen wel verhard te worden. Uiteraard geldt voor het onverharde terrein de bijzondere zorgplicht. De eigenaren van de terreinen moeten al het mogelijke doen om verontreinigingen tegen te gaan of deze te herstellen.

Bijlage 1: toelichting op bijlage 5 van de PMV

Categorieën van verboden inrichtingen

Deze lijst is opgenomen, met behulp van de onderstaande criteria:

criterium 1.

De aard van de activiteiten binnen de bedrijven sluit bodembeschermende voorzieningen uit, bijvoorbeeld doordat er in de bodem wordt gewerkt.

criterium 2.

Er worden in de procesvoering (d.w.z. buiten huishoudelijk gebruik) stoffen gebruikt met een hoge mobiliteit⁷ en in een zodanige omvang, dat adequate preventieve maatregelen en voorzieningen moeilijk realiseerbaar zijn, zoals vloeistoffen die dichtheidsstroming (soortelijk gewicht > 1,02 kg/l) tot gevolg hebben.

criterium 3.

De bodembeschermende voorzieningen zijn niet visueel inspecteerbaar, ofwel het is niet mogelijk een inspectie uit te voeren volgens CRU/PBV-Aanbeveling 44 op basis waarvan een PBV Verklaring Vloeistofdichte Voorziening (VJV) kan worden afgegeven.

criterium 4.

Het oprichten of in werking hebben van de inrichting leidt tot ongewenste activiteiten buiten de inrichting maar binnen het grondwaterbeschermingsgebied. Ongewenst betekent, dat door indirecte effecten (verkeersaanzuigende werking, de kans op ongelukken en calamiteiten of domino-effecten of activiteiten met bodembedreigende stoffen waar door haar aard geen bodembeschermende voorzieningen voor mogelijk zijn), het risico substantieel toeneemt.

Dit vierde criterium is als additioneel criterium gehanteerd, dat wil zeggen: wanneer er bezwaren zijn tegen inrichtingen op basis van criterium 1, 2, 3 of 5, maar op zichzelf nog niet voldoende zwaarwegend om te verbieden, dan kan de toepasselijkheid van criterium 4 de doorslag geven om toch te verbieden.⁸

criterium 5.

Er worden in de inrichting bodem- en grondwaterbedreigende stoffen gebruikt in zodanig grote hoeveelheden en installaties dat adequate voorzieningen en maatregelen moeilijk realiseerbaar zijn en de controle en handhaving van de bodembescherming bezwaarlijk complex wordt en/of een bezwaarlijk hoge controle- en handavingsintensiteit vergt.⁹

De criteria zijn in hun onderlinge samenhang beoordeeld. Het voldoen aan één criterium heeft alleen dan tot een verbod geleid als sprake is van een op zichzelf niet aanvaardbaar risico, uitgedrukt in bodem- en grondwaterbedreigende stoffen die in een substantiële omvang aanwezig zijn of worden gebruikt. Bij de beoordeling van een categorie van bedrijven moet worden verboden, is gelet op de gemiddelde situatie voor die categorie. Het gaat dan om zaken zoals omvang van het bedrijf, aard en hoeveelheid van stoffen en aanwezigheid van installaties e.d., waarbij werkzaamheden plaatsvinden volgens de gangbare bedrijfsvoering van de onder die categorie vallende bedrijven en op basis van de huidige stand der techniek. Daarnaast is bij het beoordelen van deze criteria rekening gehouden met de gevolgen van grootschalige calamiteiten zoals begin 2011 bij Chemie-Pack te Moerdijk. Het risico op calamiteiten heeft bij de opstelling van de criteria als achterliggend belang meegespeeld.

Categorie	Inrichting	Reden verbod
a.	inrichtingen voor het winnen van mergel, zand of grind, kalkzandsteen, kalk, steenkolen, turf of andere delfstoffen	De risico's bestaan uit: <ul style="list-style-type: none"> - intensieve grondroerende activiteiten met risico op verstoringen van grondwaterstromen; - winning impliceert het gebruik van (zware) machines, direct op of in de bodem, waarbij een verwaarloosbaar bodemrisico niet realiseerbaar is Categorie is verboden op basis van criterium 1.

⁷ Bedoeld is hier inclusief de mobiliteit van relevante afbraakproducten van deze stoffen

⁸ Dit criterium is additioneel, omdat op zichzelf activiteiten buiten inrichtingen (waar criterium 4 over gaat) ook zelfstandig verboden kunnen worden.

⁹ Wanneer deze of andere stoffen of installaties bovendien de kans op calamiteiten vergroten (explosie- en brandgevaarlijkheid) leidt dit eerder tot een verbod van een dergelijke categorie inrichtingen

Categorie	Inrichting	Reden verbod
b.	inrichtingen voor het opslaan, overslaan en/of bewerken van steenkool, ertsen of derivaten van ertsen	<p>De risico's bestaan uit:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Uitvoering van de processen en opslag van stoffen vrij van de grond boven vloestofdichte vloeren is niet realiseerbaar, NRB+ is niet realiseerbaar (criterium 3) - verspreiding van (stuifgevoelige) bodembelastende stoffen binnen en in de omgeving van de inrichting is niet uit te sluiten (criteria 2 en 4). <p>Categorie is verboden op basis van de criteria 2, 3 en 4.</p>
c.	inrichtingen voor het vervaardigen van ruw ijzer, ruw staal, of primaire non-ferro metalen	<p>De risico's bestaan uit:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Uitvoering van de processen en opslag van stoffen vrij van de grond boven vloestofdichte vloeren is niet realiseerbaar, NRB+ is niet realiseerbaar (criterium 3). Geldt met name de opslag van ertsen, brandstoffen en slakken. <p>Categorie is verboden op basis van criterium 3.</p>
d.	inrichtingen voor het vervaardigen van cokes uit steenkool	<p>De risico's bestaan uit:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Uitvoering van de processen en opslag van stoffen vrij van de grond boven vloestofdichte vloeren is niet realiseerbaar, NRB+ is niet realiseerbaar (criterium 3) - verspreiding van (stuifgevoelige) bodembelastende stoffen binnen en in de omgeving van de inrichting is niet uit te sluiten (criteria 2 en 4). <p>Categorie is verboden op basis van de criteria 2, 3 en 4.</p>
e.	Inrichtingen voor de op- en overslag, verbranding of andere wijze van verwijdering van afvalstoffen.	<ul style="list-style-type: none"> - De opslag van vast, niet uitloogbaar afval is in theorie uitvoerbaar in volledig gesloten systemen, in hemelwaterdichte gebouwen onder NRB+ omstandigheden. - Echter is het differentiëren in te verwijderen (en op te slaan) soorten van afval, voor deze categorie van inrichtingen moeilijk realiseerbaar en kan controle en handhaving bezwaarlijk ingewikkeld worden. - Het begrip afvalstoffen is gedefinieerd in artikel 1.1 Wm. Onder afvalstoffen vallen ook radioactieve afvalstoffen, afgedankte explosieven, afvalwater, dierlijk afval en destructiemateriaal als bedoeld in de Destructiewet en afvalstoffen die ontstaan bij opsporing, winning, behandeling en opslag van delfstoffen, alsmede afval van winningindustrieën. <p>De categorie wordt in zijn geheel verboden op basis van de volgende risico's:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Uitvoering van de processen en opslag van stoffen vrij van de grond boven vloestofdichte vloeren is niet altijd realiseerbaar, NRB+ is niet realiseerbaar (criterium 3); - verspreiding van (stuifgevoelige) bodembelastende stoffen binnen en in de omgeving van de inrichting is niet altijd uit te sluiten (criteria 2 en 4); - Controle en handhaving van de bodembescherming wordt bezwaarlijk ingewikkeld <p>Categorie is verboden op basis van de criteria 2, 3, 4 en 5.</p>
f.	Inrichtingen voor het opslaan en/of storten van baggerspecie op land en/of op of in oppervlaktewateren	<p>De risico's bestaan uit:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Uitvoering van de processen en opslag van stoffen vrij van de grond boven vloestofdichte vloeren is niet realiseerbaar, NRB+ is niet realiseerbaar (criteria 1 en 3); - verspreiding van (stuifgevoelige) bodembelastende stoffen binnen en in de omgeving van de inrichting is niet uit te sluiten (criteria 2 en 4). <p>Categorie is verboden op basis van de criteria 1, 2, 3 en 4.</p>
g.	inrichtingen voor het storten of het anderszins op of in de bodem brengen van afvalstoffen.	<p>De risico's bestaan uit:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Uitvoering van de processen en opslag van stoffen vrij van de grond boven vloestofdichte vloeren is niet realiseerbaar, NRB+ is niet realiseerbaar (criteria 1 en 3); - verspreiding van (stuifgevoelige) bodembelastende stoffen binnen en in de omgeving van de inrichting is niet uit te sluiten (criteria 2 en 4). <p>Categorie is verboden op basis van de criteria 1, 2, 3 en 4.</p> <p>Zie voor een toelichting op het begrip afvalstoffen de toelichting bij categorie e.</p>
h.	inrichtingen voor het vervaardigen, onderhouden, repareren of het behandelen van de oppervlakte van schepen voor de beroepsvaart	<ul style="list-style-type: none"> - Schepen voor de beroepsvaart kunnen vervaardigd / gerepareerd worden in een droogdok. Droogdokken zijn te beschouwen als vloestofdichte voorziening omdat uittreding van vloeistoffen tegen de waterdruk (van buiten af) in niet plaats vindt, eerder zal infiltratie van water plaatsvinden. Reparaties op een scheepshelling kunnen onder NRB+ condities worden uitgevoerd mits de helling en voorzieningen voor afstromend hemelwater vloestofdicht worden uitgevoerd. - Probleem blijft echter de verspreiding van verontreinigingen in de lucht, denk aan verwaaiing van verfresten (verfspuiten, Pak- of loodhoudende verven), slijpresten, antifouling etc. - Daarnaast geldt dat riolen nooit volledig lek dicht verondersteld worden. Ook de CUR-aanbevelingen 51 en 44 laten een zeker lekverlies voor een vloestofdicht riool toe. Doordat (hemel)afvoer vanaf scheepshellingen en/of vanuit dokken afgevoerd zullen worden per riolering ontstaat een risico op bodembelasting met risicostoffen zoals antifouling, PAK's, en/of lood afkomstig van het schoonmaken c.q. werkzaamheden aan scheepshuiden. <p>Dit leidt tot het volgende risico:</p> <ul style="list-style-type: none"> - verspreiding van bodembelastende stoffen binnen en in de omgeving van de inrichting is niet uit te sluiten (criteria 2 en 4); - (hemel)waterafvoeren kunnen leiden tot bodembelastingen. <p>Categorie is verboden op basis van de criteria 1, 2, 4 en 5.</p>

Categorie	Inrichting	Reden verbod
i.	inrichtingen voor het afleveren van vloeibare brandstoffen voor motorvoertuigen voor het wegverkeer of aan beroepsvaartuigen	<ul style="list-style-type: none"> - Bij deze inrichtingen zijn opslagtanks uit veiligheidsoverwegingen veelal ondergronds aangebracht. Risico is wel te verkleinen door lekdetectiesystemen, kathodische bescherming, coating, dubbele wand etc. doch voor tanks (direct op of) in de bodem is een verwaarloosbaar bodemrisico in het kader van NRB+ niet realiseerbaar. - Het tanken van voertuigen met vloeibare brandstoffen kan worden uitgevoerd boven een vloeistofdichte voorziening. Afvalwater (van de reiniging) kan in volledig gesloten systemen worden behandeld en kan worden afgevoerd of worden geloosd op een riool. Verwacht kan worden dat het afvalwater per riool wordt afgevoerd. Riolen zijn echter nooit volledig lekdicht. Ook de CUR-aanbevelingen 51 en 44 laten een zeker lekverlies voor een vloeistofdicht riool toe. Doordat afvalwater van de tankactiviteiten wordt afgevoerd per riolering ontstaat een risico op bodembelasting met risicostoffen. <p>Categorie is verboden op basis van de criteria 1, 2, 3 en 5.</p>
j.	inrichtingen voor de opslag van vloeibare brandstoffen, afgewerkte olie, gevaarlijke stoffen, CMR-stoffen of andere bodembelastende stoffen in ondergrondse opslagtanks.	<ul style="list-style-type: none"> - Een verwaarloosbaar bodemrisico in het kader van NRB+ voor tanks direct op of in de bodem is niet realiseerbaar. Risico is te verkleinen door lekdetectiesystemen, kathodische bescherming, coating, dubbele wand etc. doch een volledig uit te sluiten bodemrisico is niet realiseerbaar. <p>Categorie is verboden op basis van de criteria 1 en 3.</p>
k.	inrichtingen voor het reinigen van tankschepen	<ul style="list-style-type: none"> - Het betreft hier het inwendig reinigen van tankschepen. Het tankschip als zodanig kan worden beschouwd als een vloeistofdichte voorziening. De op- en overslag van afvalwater (van de reiniging) kan in volledig gesloten systemen worden uitgevoerd. Maar verwacht kan worden dat afvalwater per riool wordt afgevoerd. Dan geldt dat riolen nooit volledig lekdicht verondersteld worden. Ook de CUR-aanbevelingen 51 en 44 laten een zeker lekverlies voor een vloeistofdicht riool toe. Doordat afvalwater van de reinigingsactiviteiten (vervuld met restanten lading) wordt afgevoerd per riolering ontstaat een risico op bodembelasting met risicostoffen. <p>Categorie is verboden op basis van de criteria 2 en 5.</p>
l.	inrichtingen voor het inwendig reinigen mobiele tanks, tankwagens, tankcontainers of bulkcontainers	<ul style="list-style-type: none"> - Het inwendig reinigen van tanks kan worden uitgevoerd boven een vloeistofdichte voorziening. Afvalwater (van de reiniging) kan in volledig gesloten systemen worden behandeld en kan worden afgevoerd of worden geloosd op een riool. Verwacht kan worden dat het afvalwater per riool wordt afgevoerd. Dan geldt dat riolen nooit volledig lekdicht verondersteld worden. Ook de CUR-aanbevelingen 51 en 44 laten een zeker lekverlies voor een vloeistofdicht riool toe. Doordat afvalwater van de reinigingsactiviteiten (vervuld met restanten lading) wordt afgevoerd per riolering ontstaat een risico op bodembelasting met risicostoffen. <p>Categorie is verboden op basis van de criteria 2 en 5.</p>
m.	zuiveringstechnische werken en bedrijfsafvalwaterzuiveringen die zelfstandig een inrichting vormen	<ul style="list-style-type: none"> - Inrichtingen voor de zuivering van afvalwater omvatten veelal bassins in of direct op de bodem. - Een verwaarloosbaar bodemrisico in het kader van NRB+ voor bassins direct op of in de bodem is niet realiseerbaar. <p>Categorie is verboden op basis van de criteria 1 en 3.</p>
n.	inrichtingen voor het recreatievissen of het kweken van siervis of consumptievis in een bassin dat in contact staat met bodem, grondwater of oppervlaktewater	<ul style="list-style-type: none"> - Viskweek in open systemen (oppervlaktewater) kan leiden tot een (bepaalde) belasting met geneesmiddelen (antibiotica), voer en mest. Er zijn in Nederland nog geen officiële regels voor het gebruik van diergeneesmiddelen in de visteelt. Eenduidige gegevens over eventueel medicijngebruik staan ons niet ter beschikking. Een eenduidige beoordeling van de risico's is daarmee nog niet mogelijk. In gesloten kweeksystemen worden recirculatiesystemen voor het zuiveren van het water toegepast. Kweekbassins zijn echter vaak direct in of op de grond geplaatst waardoor visuele inspectie op vloeistofdichtheid niet mogelijk is. <p>Omdat een eenduidige risicobeoordeling, aan de hand van beschikbare gegevens niet mogelijk is, is deze categorie van inrichtingen vooralsnog verboden.</p>
o.	Inrichtingen voor oppervlaktebehandeling van metalen en/of kunststoffen door middel van een elektrolytisch of chemisch procédé, of het aanbrengen gesmolten metaal waarbij de gebruikte behandelingsbaden direct in of op de bodem zijn geplaatst.	<ul style="list-style-type: none"> - Galvanische (cyanidehoudende) baden zijn veelal direct op of in de bodem aangebracht en daarmee niet volledig visueel inspecteerbaar. Een verwaarloosbaar bodemrisico in het kader van NRB+ voor bassins direct op of in de bodem is niet realiseerbaar. <p>Categorie is verboden op basis van de criteria 1 en 3.</p>
p.	Inrichtingen voor schieten in de open lucht zonder gebruikmaking van kogelvangers, met vuurwapens of wapens werkend met luchtdruk of gasdruk	<ul style="list-style-type: none"> - Risico op bodembelasting met lood uit loodhoudende munitie. - De aard van de activiteiten sluit afdoende bodembeschermende voorzieningen uit. - Voor evenementen waarbij zonder kogelvanger wordt geschoten zijn de terugwinpercentages (doorgaans 90-95%) van belang. Dit impliceert dat bij het schieten met het open schietveld ca. 5-10% van het lood in of op de bodem blijft. Daarnaast is (voor andere takken van schietsport) handhaving moeilijk omdat alleen aan de hand van teruggevonden kogels aantoonbaar is of al dan niet met lood geschoten is.

Categorie	Inrichting	Reden verbod
		Categorie is verboden op basis van criteria 1 en 5
q.	Aardolie- en aardgaswinning	<ul style="list-style-type: none"> - Door het boren kunnen grondwaterverstoringen optreden en kan grondwatervervuiling, door het gebruik van boorvloeistoffen, optreden. - De aard van de activiteiten sluit afdoende bodembeschermende voorzieningen uit. Categorie is verboden op basis van criterium 1
r.	Bewerking van splijt- en kweekstoffen	<ul style="list-style-type: none"> - Risico op radioactieve belasting van bodem en grondwater. - De aard van de activiteiten sluit afdoende bodembeschermende voorzieningen uit. Categorie is verboden op basis van criterium 1
s.	inrichtingen voor het parkeren van vervoerseenheden met gevaarlijke stoffen	<ul style="list-style-type: none"> - Verkeersbewegingen bestaan voor deze inrichtingen voor een groot deel uit vrachtverkeer. Hiermee worden de aan- en afvoerwegen van en naar de inrichting zwaar belast. Aanleg en onderhoud van wegen wordt onevenredig kostbaar. Het is niet redelijk / mogelijk de wegbeheerder te verplichten om afdoende extra maatregelen te treffen vanwege de aanwezigheid van een dergelijke opstelplaats. - De bodembeschermende functie van de wegen is daarnaast moeilijk handhaafbaar, wegen zouden zeer frequent geïnspecteerd moeten worden (denk aan vorstschade etc). Categorie is verboden op basis van criteria 4 en 5.
t.	inrichtingen voor het gebruiken van bromfietsen, motorvoertuigen of andere gemotoriseerde voertuigen of vaartuigen in wedstrijdverband of voor recreatieve doeleinden in de open lucht	<ul style="list-style-type: none"> - In beginsel kan een circuit volledig vloeistofdicht worden uitgevoerd. Echter moet dan ook uitgesloten zijn dat voertuigen (als gevolg van een crash) naast het circuit kunnen komen. Het vervoer / afslepen van beschadigde voertuigen moet correct worden uitgevoerd etc. De bodembeschermende functie van het circuit is moeilijk handhaafbaar, baan zou zeer frequent geïnspecteerd moeten worden (denk aan ongeval en/of vorstschade etc). Categorie is verboden op basis van criteria 4 en 5.
u.	inrichtingen voor het opslaan of bewerken van meer dan vier autowrakken.	<ul style="list-style-type: none"> - In beginsel kan het terrein van een autosloperij volledig vloeistofdicht worden uitgevoerd. De bodembeschermende functie van de vloer is moeilijk handhaafbaar, de vloer zou zeer frequent geïnspecteerd moeten worden (denk aan beschadigingen en en/of vorstschade etc). - Categorie is verboden op basis van criteria 3 en 5.

Bijlage 2: Toelichting op bijlage 6 en 7 van de PMV

Niet toelaatbare voor het grondwater schadelijke stoffen (bijlage 6 van de PMV)

Een aantal stoffen die een ernstige gevaar voor de grondwaterkwaliteit kan opleveren, wordt niet in het grondwaterbeschermingsgebied toegelaten. De kern van deze ‘zwarte stoffenlijst’ wordt gevormd door in Europese regelgeving aangewezen kankerverwekkende (carcinogene), mutagene en voor de voortplanting schadelijke (reproductie-toxische) stoffen: de CMR-stoffen. In aanvulling daarop is een beperkte selectie gemaakt van stoffen die voorkomen op de lijst in bijlage XVII van de EG-verordening registratie, evaluatie en autorisatie van chemische stoffen en de Nederlandse prioritair stoffenlijst van het RIVM¹⁰. Het gaat bij die laatste lijst om stoffen met “zeer ernstige zorg” (ZEZ), waarvan een deel ook prioritair is op grond van de Kaderrichtlijn Water. De CMR-stoffen zijn eenvoudig identificeerbaar aan de hand van de ‘veiligheidszinnen’ die op de verpakking of op een veiligheidsblad moeten staan.

In aanvulling op de CMR-stoffen, is een aantal stoffen verboden omdat de stof aan een of meer van de volgende criteria voldoet:

- vloeibare gehalogeneerde koolstofverbindingen: stoffen met een dichtheid groter dan water, die niet met water mengen; deze kunnen diep in het grondwater doordringen en lossen langzaam op;
- giftig of zeer giftig;
- moeilijk afbreekbaar;
- moeilijk verwijderbaar.

Als laatste aanvulling zijn kwik-, organische tin- en arseenverbindingen opgenomen op deze lijst. Overige zware metalen zijn (nog) niet opgenomen in de lijst, omdat nog niet voldoende duidelijk of de risico's van zware metalen zodanig zijn dat een algeheel verbod nodig is. Bovenstaande stoffen zijn niet apart opgenomen op de verbodlijst, maar vallen onder de verzamelcategorie van de CMR-stoffen.

Stoffen waarvoor op grond van Europese of nationale regelgeving al een totaalverbod of zeer vergaande beperkingen gelden, bij voorbeeld op grond van de EG-verordening registratie, evaluatie en autorisatie van chemische stoffen, zijn niet opgenomen.

Voor alle verboden stoffen geldt, dat op grond van Europese of nationale regelgeving reeds vergaande beperkingen gelden ten aanzien van – onder andere – de gehalten en toepassing van bepaalde gevaarlijke stoffen in preparaten (mengsels) en voorwerpen, en van de stof als zodanig. Levering aan ‘het grote publiek’ is veelal reeds verboden; bepaalde professionele toepassingen zijn soms wel toegestaan. Voor het bedrijfsmatig vervaardigen of gebruiken van deze preparaten of voorwerpen zullen die stoffen in grotere hoeveelheden in het bedrijf aanwezig moeten zijn. Waar in de vorige versie van de PMV om die reden hele bedrijfstakken waren verboden, is nu het gebruik van deze stoffen verboden, in verband met het gevaar voor de drinkwatervoorziening. Het gevolg is een selectief verbod op bepaalde activiteiten waarbij die stoffen gebruikt worden.

In bijlage XX zijn enkele uitzonderingen opgenomen van ‘zwarte’ stoffen of toepassingen die wél zijn toegelaten. Daarbij is aangesloten bij vergelijkbare uitzonderingsbepalingen in de genoemde EG-verordening. Een voorbeeld is de uitzondering voor (lees: toelating van) asbest. Deze stof is kankerverwekkend, maar is niet mobiel in de bodem en kan dus nooit in het drinkwater komen. Het gebruik van specifieke in die artikelen genoemde ‘zwarte’ stoffen is dus mogelijk in situaties waar het verbod gezien de eigenschappen of toepassing onnodig is, en het verbod onbillijk, voor zover dit kon worden voorzien bij het opstellen van deze verordening. Indien in de praktijk blijkt dat dit voor meer stoffen of toepassingen geldt, kan voor incidentele situaties een beroep worden gedaan op de uitzonderingsbepaling in het derde lid van Bijlage XX. Het toetsingscriterium daarbij is enkel de bescherming van het grondwater met het oog op de drinkwatervoorziening. Het gebruik van deze stof zal dan nog steeds moeten voldoen aan de regels in deze verordening, met name artikel 2.7.

Uit het ontbreken van bepaalde stoffen op deze lijst zou – ten onrechte – afgeleid kunnen worden dat die stof wél in de bodem zou mogen komen. Een verontreiniging van de bodem is echter in alle gevallen ontoelaatbaar. Het verschil tussen “zwarte” stoffen en overige stoffen is niet een al dan niet toegestane emissie bij de ‘normale’

¹⁰ Bepaald door het ministerie van VROM in het kader van de uitvoering van het project SOMS (Strategie Omgaan Met Stoffen).

bedrijfsvoering, maar de inschatting van het risico voor de grondwaterkwaliteit bij calamiteiten en milieu-incidenten.

De zwarte lijst wordt voor het eerst aan deze verordening verbonden. Het effect en de effectiviteit van het verbod zal de komende jaren gevolgd en geëvalueerd worden. Onderzocht zal worden of niet alsnog bepaalde stoffen, zoals zware metalen, aan de lijst moeten worden toegevoegd, of andere afgevoerd, bijvoorbeeld naar aanleiding van nieuwe risico-evaluaties die in Europees verband worden uitgevoerd.

Toelichting op bijlage 7 van de PMV

Tabel hoeveelhedsdrempel voor stoffen (bijlage 7 van de PMV)

Giftigheid van stoffen

Aan de hand van de R- of H-zinnen en de bijbehorende gevaarssymbolen en eventuele signaalwoorden kan worden bepaald of de stof of preparaat wordt beschouwd als giftig. Een stof of preparaat wordt beschouwd als giftig indien de R- of H-zinnen worden vermeld in tabel D.1 respectievelijk tabel D.2 van bijlage D.

Voor afvalstoffen met onbekende gevaarseigenschappen dient rekening te worden gehouden met de classificatie als gevaarlijke of niet-gevaarlijke afvalstof conform de Europese Afvalstoffenlijst (EURAL).

Drempelwaardes giftige stoffen

Indien een stof of preparaat op grond van de bijlagen D.1 en D.2 als giftig moet worden aangemerkt, is de maximaal toelaatbare hoeveelheid van deze stof (per compartiment) gelijk aan de bijbehorende drempelwaarde vermeld in tabel D.1 of tabel D.2. Binnen de inrichting mag deze drempelwaarde niet worden overschreden. Ook de hoeveelheid aanwezige gevaarlijke afvalstoffen binnen een inrichting wordt gelimiteerd tot de drempelwaarde.

preparaten

Preparaten (mengsels) mogen voor wat betreft de bepaling van de gevaarseigenschappen worden beschouwd als zijnde een enkelvoudige stof.